

Beslutsunderlag

Styrelsen 2021-08-23

Diarienummer 0015/21

Handläggare: Catrine Norrgård, filialchef

Telefon: 031-368 54 50

E-post: catrine.norrgard@gshab.goteborg.se

Gothenburg European Offices halvårsrapport 2021

Förslag till beslut

I styrelsen för Göteborgs Stadshus AB:

1. Gothenburg European Offices halvårsrapport 2021 antecknas.
2. Halvårsrapport 2021 översänds till kommunstyrelsen som information.

Sammanfattning

Gothenburg European Office (GEO) ska arbeta för att uppnå den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för sin omvärlds- och intressebevakning. Arbetet ska vägledas av Göteborgs Stads påverkansagenda. Den bilagda halvårsrapporten beskriver vad som skett inom ramen för uppdraget under första delen av 2021 samt innehåller en bilaga med faktablad om aktuella EU-ärenden som berör staden. Kommunfullmäktige beslutade den 25 februari 2021 att inriktningen för Gothenburg European Office främst ska vara Hållbar stads- och samhällsutveckling samt innovation och digitalisering.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Aktiviteterna som beskrivs i halvårsrapporten hanteras inom ramen för beslutad budget för GEO. Coronapandemin har under våren fortsatt påverkat verksamheten och GEO har därmed använt mindre resurser hittills i år än ett normalt år.

På längre sikt arbetar GEO tillsammans med förvaltningar och bolag för att öka EU-finansieringen av Göteborgs Stads verksamheter samt bevaka att förslag till EU-lagstiftning inte skapar onödiga kostnader för verksamheterna.

Bedömning ur ekologisk dimension

GEO har under våren jobbat med flera initiativ inom EU:s gröna giv. Tillsammans med andra regionkontor arrangerade GEO ett webinarium om EU:s transportpolitik och ett om klimatlagen. GEO har tillsammans med bland annat trafikkontoret träffat företrädare för EU-kommissionen för att framföra synpunkter på den gröna given. GEO har även arrangerat webinarium för att diskutera vattenkvalitet och cirkulärt hållbart byggande. Syftet har varit att bidra till utveckling av EU:s lagstiftning och framföra Göteborgs synpunkter och goda exempel.

Bedömning ur social dimension

GEO har under våren startat upp ett EU-nätverk med de förvaltningar som arbetar med den sociala dimensionen, för att stärka samarbetet, omvärldsbevakningen och

kompetensen kring EU-dimensionen av frågor som bland annat berör barn, mångfald, integration och jämlikhet. Nätverket har en plattform och regelbundna möten för kunskapsutbyte kring strategier och EU-finansiering.

Bilagor

1. GEO:s halvårsrapport 2021
2. Faktablad till halvårsrapporten 2021

Ärendet

Göteborg European Office (GEO) ska arbeta för att uppnå den av kommunstyrelsen beslutade inriktningen för sin omvärlds- och intressebevakning. Arbetet ska vägledas av Göteborgs Stads påverkansagenda. Kommunfullmäktige beslutade den 25 februari 2021, att inriktningen för Göteborg European Office främst ska vara Hållbar stads- och samhällsutveckling samt innovation och digitalisering. Styrelsen informeras i den bilagda halvårsrapporten om hur GEO har levererat inom ramen för uppdraget under första delen av 2021.

Beskrivning av ärendet

Stadshus styrelse ansvarar för GEO:s verksamhet. GEO rapporterar löpande till kollegor i Göteborgs Stad, samt rapporterar sina aktiviteter veckovis till vice vd för Stadshus samt avdelningschef på stadsledningskontoret. Styrelsen informeras genom halvårsrapport i augusti och i en årsrapport efter årsskiftet.

De dominerande frågorna är de som sorterar under EU:s gröna giv, det vill säga klimat, energi och miljöfrågor, samt mobilitetsfrågor. GEO har emellertid också aktivt jobbat med den så kallade sociala dimensionen, framförallt genom att stötta de nya förvaltningarna.

GEO har, trots utmaningar med coronarestriktioner, utfört omvärlds- och intressebevakning i Bryssel gentemot de europeiska institutionerna inom ramen för uppdraget samt i linje med Påverkansagendan.

Eva Hessman

Vd, Göteborgs Stadshus AB

Halvårsrapport 2021 Gothenburg European Office

om europeisk omvärlds- och intressebevakning

Innehåll

1	Bakgrund.....	3
1.1	Syftet med GEO	3
1.2	Ny inriktning – beslut i kommunfullmäktige	3
1.3	Uppföljning	3
2	Omvärlds- och intressebevakning.....	4
2.1	Den gröna omställningen	4
2.1.1	Justering av energilagstiftningen och transportsektorn	4
2.1.2	Miljöskydd och nollutsläppsvisionen	5
2.1.3	Taxonomi – hållbar finansiering	6
2.2	Innovation.....	6
3	Förändrade strukturer	7
3.1	Samordning mellan sociala förvaltningar	7
3.2	Förändringar i Gothenburg European Office	7
3.2.1	Fortsatt påverkan av pandemin	7
3.2.2	En förändrad kontorskultur	8

1 Bakgrund

1.1 Syftet med GEO

Gothenburg European Office (GEO) representerar Göteborgs intressen gentemot EU:s institutioner och övriga nätverk och organisationer verksamma i Europa och arbetar aktivt med lagstiftningsförslag och finansieringsmöjligheter som berör Göteborg. Det betyder att GEO är ”stadens öron och röst i Bryssel”. Kontoret blir en brygga mellan EU-nivån och den lokala nivån. GEO för en kontinuerlig dialog med EU-kommissionen, Europaparlamentet och Sveriges ständiga representation för att säkerställa att relevanta aktörer känner till Göteborgs stads position och goda exempel. GEO bevakar utvecklingen av de förslag som läggs fram av EU-kommissionen, ofta innan de presenteras, och analyserar vad de kan få för konsekvenser för Göteborg.

GEO ser till att tjänstepersoner i Göteborgs stad, som arbetar med ämnen som berörs av EU-policy, hålls informerade om hur ärendena fortskrider. GEO har även en rådgivande funktion gentemot bolagen i deras EU-arbete.

EU:s program och fonder är verktyg som ska bidra till EU:s långsiktiga målsättningar. GEO bevakar EU:s tematiska sektorsprogram och fonder som förvaltas eller koordineras från Bryssel. Påverkan är möjlig, eftersom utlysningarna ska rikta sig till genomförbara projekt, och kommissionen därför efterfrågar kunskap och konkreta idéer och inspel kring städernas behov.

1.2 Ny inriktning – beslut i kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige gav i sin budget 2020, kommunstyrelsen och Göteborgs Stadshus AB i uppdrag att ta fram ett förslag på en ny inriktning för arbetet i Bryssel. Kommunfullmäktige fattade beslut i februari 2021 om att den nya inriktningen för GEO är hållbar stads- och samhällsutveckling, digitalisering och innovation.

1.3 Uppföljning

Stadshus styrelse ansvarar för GEO:s verksamhet. GEO rapporterar löpande till de kollegor i Göteborgs Stad som är direkt berörda av policyutvecklingen i Bryssel, samt rapporterar sina aktiviteter veckovis till vice vd för Stadshus samt avdelningschef på stadsledningskontoret. Styrelsen informeras i halvårsrapporten i augusti och genom en årsrapport efter årsskiftet.

Till rapporten bifogas en bilaga med faktablad, som ger en övergripande beskrivning av hur frågorna utvecklats under året. Dessa används som stöd till tjänstemän i stadens förvaltningar och bolag.

2 Omvärlds- och intressebevakning

2.1 Den gröna omställningen

2.1.1 Justering av energilagstiftningen och transportsektorn

Den gröna given är EU:s strategi som ska göra EU till den första klimatneutrala kontinenten. All relevant EU-lagstiftning och EU-politik måste vara förenlig med, och ska bidra till, uppfyllandet av klimatneutralitetsmålet 2050 och 55%-minskning av CO₂ till 2030. Många nycklar finns i energilagstiftningen, som revideras. Flera av dessa direktiv och förordningar berör Göteborgs verksamheter. Förnybartdirektivet (REDII), energieffektiviseringsdirektivet (EED) och direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD), är särskilt intressanta, men GEO arbetar även andra delar av det paket som i EU-termer benämns ”55 %-paketet” som presenterades i mitten av juli. Under våren har GEO deltagit i workshops för att lyfta Göteborgs synpunkter, som också skickats in via offentliga samråd. Nu vidtar påverkansarbetet gentemot parlamentet.

Transportsektorn påverkas också av omställningen. EU:s strategi för transportsektorn slår fast att klimatutsläppen måste minska med 90 % till 2050. Strategin ger städerna, och utpekade ”stadsknutpunkter” såsom Göteborg, en viktig roll i genomförandet av transportstrategin. En strategi för stadstrafik presenteras under hösten. GEO har tillsammans med trafikkontoret träffat kommissionens generaldirektorat för mobilitet för att framföra synpunkter. Lagstiftningen är mindre omfattande för stadstrafiken, jämfört med energisektorn, men exempelvis är revideringen av direktivet för infrastruktur för alternativa bränslen (AFID) och förordningen för transeuropeiska nätverket TEN-T, relevant för Göteborg. Tillsammans med andra regionkontor arrangerade GEO ett webinarium om EU:s transportpolitik på vilket en företrädare för Göteborgs Stad presenterade synpunkter, och påverkansarbetet kommer ske tillsammans med STRING¹ gällande TEN-T och AFID.

GEO träffade under våren tillsammans med Göteborg Energi intresseorganisationen Transport & Environment (T&E), som är en framstående miljöorganisation inriktad på transportfrågor, med syftet att hitta gemensamma frågor. På initiativ av T&E skrevs sedan ett gemensamt brev till EU-kommissionen om striktare utsläppsmål för skåpbilar och mål för laddinfrastruktur. Initiativet ledde till ett möte med en rådgivare i vice kommissionsordförandes kabinett på vilket trafikkontoret och Göteborgs Stads

¹ STRING är ett gränsöverskridande samarbete mellan regioner och städer i Sverige, Norge, Danmark och Tyskland. Medlemmar i STRING är Göteborg, Hamburg, Schleswig-Holstein, Region Själland, Region Hovedstaden, Köpenhamn Stad, Region Skåne, Malmö Stad, Region Halland, Västra Götalandsregionen, Østfold Fylkeskommun, Akershus Fylkeskommun.

Leasing framförde Göteborgs synpunkter och goda exempel. GEO har även hjälpt initiativet ”Green City Zone” att bli mer känt i Bryssel.

2.1.2 Miljöskydd och nollutsläppsvisionen

Biologisk mångfald

I EU:s strategi för biologisk mångfald slås det fast att EU-kommissionen vill införa bindande mål för naturåterställning. De skyddade områdena för den marina miljön finns i ramdirektivet för en marin strategi. I februari framförde GEO synpunkter på ramdirektivet i Regionkommitténs hearing ”Lokala och regionala myndigheter skyddar marin miljö”, och följde upp med en skriftlig inlägga. Yttrandet antogs den 7 maj och innehöll flera av Göteborgs förslag.²

Göteborg har tidigare framfört att finansiellt stöd och tekniskt utbyte är viktiga faktorer för att arbeta med biologisk mångfald. Brysselkontoret har därför under våren hjälpt miljöförvaltningen kommunicera synpunkter till kommissionen i framtagandet av den strategiska innovationsagendan för biologisk mångfald.

Inom Horisont Europa missionen för vatten ”Starfish”, kommer det att gå att söka medel till att bli en så-kallad Lighthouse demonstratör. GEO har tillsammans med Miljöförvaltningen och Älvstranden tagit fram inspel, för utformningen och innehållet.

Nollföroreningar

I handlingsplanen för nollföroreningar i vatten, luft och mark annonseras att EU-kommissionen reviderar direktiven som styr de tre områdena. Under EU:s gröna temavecka anordnade GEO en workshop om EU-policy och vattenförvaltning i städer med speciellt fokus på direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse, översvämningsdirektivet och ramdirektivet för vatten. Syftet med eventet var att skapa en direkt dialog med EU-kommissionen om de frågor som är viktiga för Göteborg att revideringen tar hänsyn till. GEO skapade även en sammanställd rapport som ska diskuteras med EU-kommissionen.

GEO har skickat in rapporter om luftkvaliteten i Göteborg till Europaparlamentets utredningstjänst EPRS, som inspel till deras underlag till europaparlamentarikerna inför revideringen.

Cirkulär ekonomi

I juni arrangerade GEO ett webinarium om cirkulärt byggande tillsammans med Småland Blekinge Halland EU Office, Lille Métropole och EU-kommissionen för att diskutera städers roll i implementeringen av EU:s handlingsplan för en cirkulär ekonomi, nya Bauhaus, renoveringsvågen och Level(s).

² Artikel 11, 20 och till viss del 14.

2.1.3 Taxonomi – hållbar finansiering

EU:s förordning för hållbar finansiering, den så kallade taxonomin, är en central del i den ”gröna given”. Taxonomin är tänkt att skapa ett ramverk för att kanalisera privata investeringar mot gröna och hållbara projekt och därmed finansiera en större del av omställningen. Dessa investeringar kan ske i offentlig verksamhet. Göteborgs Stad var tidigt ut med ”gröna obligationer” vilka berörs av EU:s nya förslag till standarder för gröna obligationer. GEO har löpande försett kollegorna med förhandsinformation om taxonomin innan den presenterades.

Taxonomiförordningen, som EU antog 2020, ska konkretiseras med listor med krav och definitioner i delegerade akter. De första två listorna av totalt sex presenterades i april och GEO drev påverkansarbete inför presentationen. GEO har under våren arbetat intensivt med frågan tillsammans med andra aktörer med liknande synpunkter. Vi har träffat både kommissionen och europaparlamentet och följt upp skriftligen. Eftersom det rör sig om en delegerad akt kan Europaparlamentet och ministerrådet enbart förkasta den med en majoritet. Röstas de inte emot träder akten i kraft efter fyra till sex månader efter att den översatts, dvs. i slutet av 2021.

I höst tar arbetet vid gällande de återstående fyra miljömålen, dels genom en dialog med plattformen med experter som ger råd till kommissionen, dels i direktkontakt med kommissionen.

2.2 Innovation

GEO:s har med fortsatt fokus stöttat Miljöförvaltningens arbete med ”missionen för klimatneutrala och smarta städer”. EU-kommissionen förväntas öppna för intresseanmälningar under hösten, och GEO har försett Miljöförvaltningen med förhandsbesked från Bryssel, så organisationen är redo när intresseanmälan ska tas fram och skickas in.

Påverkansarbetet har inneburit att GEO deltagit på webinarier och framfört synpunkter, samt skickat in synpunkter på innehållet och utformningen av missionens implementeringsplan till EU-kommissionen. GEO har även samverkat med andra städer Brysselkontor för att gemensamt framföra synpunkter till EU-kommissionen.

För de utlysningar som öppnat inom programmet Horisont Europa, har GEO sammanställt en överblick över prioriterade delar i utlysningen relevanta för Göteborg och spridit den till förvaltningar och bolag. Fördjupade diskussioner har GEO under sommaren med Miljöförvaltningen, som samordnar arbetet i Göteborg.

Brysselkontoret har också skapat ett ”Finansieringsbrev” som kompletterar den så kallade Brysselkalendern, för att sprida information om nya EU-finansieringsmöjligheter i staden. GEO har också hållit flera föreläsningar om den nya EU-budgetens finansieringsmöjligheter för kollegor i Göteborg.

Brysselkontoret har förmedlat information om Bauhaus-initiativet och dess vikt för ”missionen” till flera förvaltningar och relevanta bolag i staden, bland annat JSP, Framtiden och Älvstranden. Målet var att få Göteborg att lämna in ett exempel eller ansöka om ett pris. Älvstranden har gått in med en ansökan till ett pris.

3 Förändrade strukturer

3.1 Samordning mellan sociala förvaltningar

Efter ombildningen av stadsdelsförvaltningarna till fackförvaltningar och i och med att EU-nätverket i Göteborg lades ner, har GEO tillsammans med kollegor i de förvaltningar som berörs av den sociala dimensionen skapat en ny samordning. I dagsläget är socialförvaltningen centrum/nordost/sydväst, konsument- och medborgarservice, förvaltningen för funktionsstöd, förskolegrundskolan – och utbildningsförvaltningen representerade. Nätverket arbetar för att hitta representanter även från socialförvaltningen Hisingen, och Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen.

Syftet med nätverket är att skapa en kontinuerlig dialog mellan GEO och kontaktpunkter i de olika sociala förvaltningarna för utvecklingen av arbetet med policy och finansiering. Genom en kontinuerlig dialog blir det även lättare för Brysselkontoret att förstå Göteborgs prioriteringar/utmaningar och pågående/planerade projekt och därmed förmedla relevant information.

Nätverket har en plattform för delning av relevant information t.ex. strategier och samråd. Nätverket träffas digitalt en gång varannan månad för avstämningar. Det har också etablerats en undergrupp med ekonomer och projektledare som arbetar med sociala frågorna. Nätverket har identifierat ett intresse för ett digitalt studiebesök i Bryssel samt mer information angående EU:s integrationsstrategi, vilket kommer utvecklas under hösten 2021.

3.2 Förändringar i Gothenburg European Office

3.2.1 Fortsatt påverkan av pandemin

Den 12 mars 2020, valde GEO att följa de större arbetsgivarna i Bryssel och beordra distansarbete för sin personal. Belgiska regeringen införde veckan efter obligatoriskt ”hemarbete”, och endast en kort period under sommaren upphävdes obligatoriet, men hemarbete var alltså påbudet under våren 2021.

Det ordinarie lagstiftande arbetet i EU:s institutioner fortlöper genom distansarbete. Det tätt sammankopplade påverkansarbetet i Bryssel hittar andra

former än vanligt, men är svårare eftersom det baseras på relationer och det är särskilt svårt att odla nya kontakter i den digitala miljön.

GEO har under våren 2021, trots en mätt marknad, fortsatt att arrangera webinarium – ett om vatten i städer i EU-lagstiftning, och ett om cirkulärt byggande kopplat till EU:s initiativ ”Levels”. GEO bjöd också in andra regioners upphandlingsintresserade till en uppskattad digital frågestund med EU-kommissionens experter om den närmande överenskommelsen om internationella upphandlingsinstrumentet (IPI).

GEO har tagit emot ett digitalt studiebesök med lärare som ville lära sig mer om EU och hur vår verksamhet fungerar. Ett planerat digitalt studiebesök för direktörer och förvaltningsledningar i förvaltningar med anknytning till den sociala dimensionen sköts upp från juni till september. Tanken är att gruppen ska träffa EU-kommissionens avdelning för sysselsättning, socialpolitik och inkludering, samt få grundläggande kunskap om hur EU fungerar i praktiken.

3.2.2 En förändrad kontorskultur

Pandemin har skyndat på den digitala utvecklingen och den ”framtida” arbetsplatsen. I Bryssel har exempelvis EU-kommissionen beslutat att minska kontorsytan med hälften och i mycket högre grad än tidigare uppmuntra distansarbete från hemmet, och att personalen enbart vid behov ska använda kontoren för exempelvis möten. Stegvis upphör de personliga kontoren och ersätts av flexibla arbetsstationer. I och med att GEO:s lokalkontrakt löper ut i början av 2022 har GEO tagit fram ett förslag för en mer flexibel kontorslösning med plats i ett kontorskollektiv. Göteborgs Stadshus styrelse förväntas ta ställning till förslaget under sensommaren 2021.

Parallellt med den digitala utvecklingen under pandemin och bättre förståelse för distansarbete, har arbetet under pandemirestriktionerna också lett till en större förståelse för att allt inte går att lösa digitalt, utan att de fysiska mötena har ett mervärde.

Bilaga Faktablad till GEO:s halvårsrapport 2021

1 Innehåll

1. Hållbar stadsutveckling	2
1.1 Gröna given – en tillväxtstrategi	2
1.1.1 Klimatlagen och andra klimatfrågor	2
1.1.2 Fit for 55 – energilagstiftningspaket	6
1.1.3 Miljöfrågor – föroreningar, cirkulär ekonomi, biologisk mångfald	10
1.1.3.1 Nollföroreningar i luft, vatten och mark	10
1.1.3.2 Handlingsplan för en cirkulär ekonomi	16
1.1.3.3 Det åttonde miljöhandlingsprogrammet	17
1.1.3.4 Strategi för biologisk mångfald 2030	18
1.1.4 Hållbar finansiering – EU:s taxonomi	19
1.1.5 Hållbar och smart mobilitet	21
1.1.5.1 ITS-direktivet	22
1.1.5.2 Uppkopplade och automatiserade fordon (CCAM).....	23
1.1.5.3 TEN-T-förordningen och CEF investeringar	24
2. Hållbar samhällsutveckling (social dimension)	24
2.1 Den europeiska pelaren för sociala rättigheter	24
2.1.1 Kompetensförsörjningsagendan och den europeiska ungdomsgarantin	25
2.1.2 Konsumentagendan	26
2.1.3 Den europeiska planeringsterminen och landrapporten i ljuset av Coronakrisen	27
2.2 Medborgerliga fri- och rättigheter	27
2.2.1 Den europeiska barngarantin.....	27
2.2.2 Jämställdhetsstrategi och strategi för att motverka det könsbaserade våldet	28
2.2.3 Strategin för personer i behov av funktionsstöd.....	29
2.2.4 Grönbok om åldrande	29
2.2.5 Handlingsplan för integration och inkludering.....	30
3 Innovation och digitalisering	30
3.1 Artificiell intelligens	30
3.2 Datadelning för innovation och skydd för databaser.....	31
3.3 Driftskompatibla digitala offentliga tjänster	32

1. Hållbar stadsutveckling

1.1 Gröna given – en tillväxtstrategi

[Den gröna given](#) är EU-kommissionens högst prioriterade fråga under mandatperioden 2019 – 2024. Gröna given är EU:s tillväxtstrategi som ska säkerställa att EU når målet om att bli den första klimatneutrala regionen till 2050. Den gröna given innebär också att miljöfrågorna ges ett ökat fokus jämfört med tidigare EU-kommissioner. Naturen beskrivs vara en viktig allierad i kampen mot klimatförändringarna. Översatt till Göteborgstermer skulle en göteborgsk grön giv innebära att det nya miljö- och klimatprogrammet vore vår huvudsakliga utvecklingsstrategi och att andra program, till exempel näringslivsstrategiska programmet eller trafikstrategin är underordnade och fokuserade på att fördjupa hur näringslivsåtgärder respektive trafik levererar mot miljö- och klimatprogrammet.

EU:s gröna giv ska se till att alla sektorer av EU:s ekonomi är redo för omställningen och ramar därför in alla andra politikområden såsom trafik, infrastruktur, industri, byggnader, byggverksamhet samt energi och säkerställer att de levererar mot den gröna givens mål. Digitalisering och innovation ses som viktiga verktyg i den gröna omställningen.

För att möta målet om ett klimatneutralt EU till 2050 har EU:s medlemsländer antagit uppdaterade klimatmål till 2030. De uppdaterade målen innebär att EU:s medlemsländer ska minska sina utsläpp med minst 55% jämfört med 1990-årsnivåer. Målet görs juridiskt bindande i EU:s nya klimatlag. "Fit for 55"-paketet som presenterades i juli 2021, och är inriktat på att se till att energilagstiftningen levererar mot 55%-målet.

I början på året arrangerade GEO ett webinarium om den gröna given tillsammans med andra svenska stads- och regionkontoren i Bryssel, där en företrädare för viceordförande Frans Timmermans kabinett talade, tillsammans med Sveriges klimatråd i Bryssel och Jytte Guteland (S). Webbinariet hade närmare två hundra deltagare varav trettio från Göteborg.

De mest relevanta initiativen för Göteborg inom den gröna given beskrivs nedan.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.1 Klimatlagen och andra klimatfrågor

1.1.1.1 Klimatlagen och de uppdaterade 2030-målen

Den 5 mars 2020 la EU-kommissionen fram [förslaget](#) till EU:s första klimatlag, som gör målet om att EU ska nå klimatneutralitet till 2050 juridiskt bindande. Kopplingen till klimatanpassningsåtgärder stärks. Medlemsländer ska arbeta för att stärka anpassningsförmågan och den lokala motståndskraften. Översynsmekanismen innebär att EU-kommissionen vart femte år, med start den 30 september 2023, utvärderar medlemsländernas gemensamma framsteg.

I september 2020 uppdaterade EU-kommissionen sitt förslag med nya klimatmål för 2030 till 55% minskning av växthusgaser jämfört med 1990-årsnivåer. Rådet och Europaparlamentet nådde en överenskommelse om förslaget den 21 april 2021. Överenskommelsen fastställer målet om 55% utsläppsminskning till 2030, etablerar ett vetenskapligt råd som ska komplettera IPCC och den europeiska miljöbyrån, och slår fast att EU-kommissionen ska använda en växthusgasbudget för att fastställa delmål till 2040. Europaparlamentet röstade för överenskommelsen under den andra plenarsessionen i juni och den [antagna klimatlagen](#) väntar nu publicering i EUR-lex.

I Göteborgs miljö- och klimatprogram konstateras att Göteborg ska driva på omställningen till ett hållbart samhälle - "Vi agerar som föregångare". Göteborg har ställt sig bakom uppdaterade 2030-mål (samråd EU6-2020 – 2030 Klimatmålsplan) och framhäver att Göteborg vill se en ökning till "minst 55%".¹ I januari 2021 anordnade GEO ett [webbinarium](#) tillsammans med de andra svenska stads- och regionkontoren i Bryssel om den gröna givens klimatlag och mål.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.1.2 Den europeiska klimatpakten

Den europeiska [klimatpakten](#) lanserades i december 2020. Pakten ska öka kännedomen om klimatförändringarna och åtgärderna för att minska dess effekter och fokuserar på den sociala dimensionen av den gröna omställningen. Så-kallade "klimatambassadörer" ska informera, inspirera och stödja klimatåtgärder i deras närhet och nätverk. På [klimatpaktens hemsida](#) delar klimatambassadörerna med sig av information för hur de lovar att arbeta för klimatet. Löftena kan riktas mot sju tematiska områden.² Insatserna ska sedan skalas upp inom ramen för initiativet, där en central plattform kommer samla information kring relevanta utlysningar.

I ett utkast av implementeringsplanen för missionen om 100 klimatneutrala städer föreslås att städer nyttjar klimatpakten till att strukturera sin medborgardialog. Klimatkontrakten i missionen är även till viss del en form av "avancerat pakt inom klimatpakten".

Göteborgs Stad besvarade det öppna samrådet om den "europeiska klimatpakten" som rör formerna och paktens innehåll (samråd EU1-2020). I svaret framhålls att Göteborg är intresserade av pakten för att bygga vidare på åtagandena i Göteborgs miljö- och klimatprogram. I slutet av förra året valdes Göteborgsbaserade projektet CELSIUS ut att bli en av sju svenska klimatambassadörer.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.1.3 Strategi för klimatanpassning

Strategins syfte är att skapa samstämmighet mellan hur medlemsländerna tar sig an klimatanpassning och betonar vikten av att stötta alla nivåer – även den lokala. När strategin [utvärderades](#) 2018 konstaterades den i stort vara ändamålsenlig, även om det noterades att behovet av klimatanpassningsåtgärder har intensifierats och breddats. EU-kommissionen noterade även att många städer fortfarande inte implementerat lokala klimatanpassningsåtgärder.

EU-kommissionen presenterade [EU:s nya strategi för klimatanpassning](#) den 24 februari 2021. I strategin konstateras att klimatanpassning behöver hanteras på ett mer systematiskt sätt. Strategins viktigaste delar fokuserar på utveckling av naturbaserade lösningar, åtgärder för att minska kunskapsluckor och finansiering av klimatanpassningsåtgärder.

Lokal klimatanpassning är en av strategins tre tvärgående prioriteringar och strategin betonar att städer och regioner måste ges bättre stöd till exempel genom taxonomin, som ska leda till att investeringar riktas mot klimatanpassningsåtgärder. Städer ska också stöttas genom kunskaps- och tekniskt erfarenhetsutbyte i nätverket Borgmästaravtalet (*eng.* Covenant of Mayors), där Göteborg är

¹ Diarienummer 0723/20

² Utbildning om klimatet och kunskapshöjande åtgärder; energi; grönområden, träd och biologisk mångfald; gröna byggnader och renoveringsvågen; hav och andra vattenrelaterade frågor, hållbar mat och hållbar transport.

medlem. I Göteborgs prioriteringar till den nya strategin (samrådssvar EU9-2020) betonas behovet av ökat erfarenhetsutbyte mellan städer.

Under våren har EU-kommissionen arbetat med att konkretisera finansiering av naturbaserade klimatanpassningsåtgärder. GEO deltog i en utfrågning för att framföra till EU-kommissionen att Göteborg ser att finansiering behöver riktas mot att undersöka hur naturbaserade lösningar kan leda till minsta samhällskostnad.

Den 3 juni 2021 antog Rådet sin slutsats till stöd för strategin. Rådet betonar strategins fokus på insamling och delning av data och framhäver rollen för [Climate-Adapt plattformen](#). Rådet tillstyrker också strategins betoning på naturbaserade lösningar.

GEO tagit fram en analys för hur klimatanpassning regleras genom EU-lagstiftning samt vilka finansieringsmöjligheter som finns. Denna analys har delats med stadsledningskontorets samordnare.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.1.4 Renovering av offentliga byggnader samt nya Bauhaus

Byggnader står för 40% av energiförbrukningen och 36% av utsläppen av växthusgaser i EU:s medlemsländer. Samtidigt renoveras bara 1% av byggnader inom EU per år. För att nå målet om klimatneutralitet till 2050 behöver renoveringstakten därför öka. I oktober 2020 presenterade EU-kommissionen "[renoveringsvågen](#)" som är en strategi som ska bidra till ökad energieffektivitet för byggnader och till resurssnålt byggande. Den 11 juni 2021 antog Rådets energiministrar slutsatser till stöd för strategin.

Målen i renoveringsvågen är att 35 miljoner byggnader i unionen ska renoveras fram till 2030. Det är främst de nationella återhämtningsfonderna, regionalstödet samt finansieringsverket InvestEU som ska användas för att genomföra strategin. Även taxonomin kommer att spela roll för gröna obligationer i fastighetssektorn.

De viktigaste delarna i strategin är: striktare lagstiftning, standarder och information om byggnaders energiprestanda, som regleras i direktivet om energieffektivitet och direktivet om byggnaders energiprestanda; mer tillgänglig och riktad finansiering; ökad teknisk assistans för lokala aktörer för att säkra kompetensutvecklingen för gröna jobb. Strategin ska också minska koldioxidutsläppen från värme och kyla genom revideringen av direktivet om förnybar energi, direktivet om energieffektivitet och ekodesigndirektivet samt i uppdateringen av EU:s system för handel med utsläppsrätter. Inom byggverksamhet ska strategin utvidga marknaden för hållbara byggprodukter och tjänster, integrera naturbaserade lösningar och se över lagstiftning för materialåtervinning. Inför revideringen av byggproduktsförordningen valde Göteborg att inte svara på samrådet (EU22-2020).

I strategin etableras Initiativet för ekonomiskt överkomliga bostadskostnader (*eng.* Social Housing Initiative). EU-kommissionen har också lanserat ett "[nytt europeiskt Bauhaus](#)" för att främja en ny europeisk estetik som förenar prestanda och uppfinningsförmåga.

Göteborgs Stad äger och förvaltar många lokaler där arbete bedrivs för att minska klimatpåverkan. Framtidskoncernen, Sveriges största bostadskoncern, är med i Allmännyttans klimatinitiativ med målsättning om att senast år 2030 vara fossilfria och hålla energianvändningen 30 procent lägre. För

Göteborg bedöms strategins Bauhaus-initiativ viktigt eftersom det länkas till Missionen om 100 klimatneutrala städer. [Samrådet](#) för strategin pågick under sommaren 2020 och besvarades inte (EU11-2020).

(Uppdaterat juli 2021)

Nya Bauhaus

Initiativet genomförs i tre etapper: 1) gemensam utformning, 2) konkreta resultat och 3) spridning. Etapperna överlappar varandra, eftersom de som visat intresse för den gemensamma utformningen har haft en större chans att bli samarbetspartners inom initiativet. Under den första etappen, som pågick mellan oktober 2020 till juni 2020, kunde städer och andra intressenter dela med sig av vad de behöver för att skapa "framtidens sätt att leva". På EU-kommissionens hemsida kunde de dela information om samarbeten som fungerat bra, utmaningar de identifierat, teknisk stöttning som behövs och innovativa finansieringsmodeller. Nästan 2000 exempel skickades in. Under våren har det också varit möjligt för organisationer att ansöka om priser inom Bauhaus två programdelar: 1) *New European Bauhaus Awards*, som tilldelas redan färdiga exempel och 2) *New European Bauhaus Rising Stars*, för idéer eller koncept som förts fram av studenter eller unga arbetstagare (30 år eller yngre). De bästa bidragen belönas under sommaren 2021.

I september börjar pilotprojekt genomföras och det kommer att öppna en utlysning för detta. Lärdomarna från pilotprojekten tas sedan tillvara för att spridas i initiativets sista etapp. I etappen kommer sidoinitiativ att ge ytterligare stöd till städer. Under ett möte där GEO deltog, berättade EU-kommissionen att utlysningen inte kommer ha kriterier för samarbete med andra länder, till skillnad från andra utlysningar inom Horisont Europaprogrammet.

Initiativets sista etapp inleds i januari 2023, och fokus kommer då vara på att utveckla lärdomar som kommit fram och dela kunskap till en bredare publik.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.1.5 Horisont Europa - missioner för klimatanpassning och 100 klimatneutrala städer

EU:s fem missioner i forsknings- och innovationsprogrammet Horisont Europa, är åtaganden för att lösa stora samhällsutmaningar. Varje mission ska förstås som en samling av åtgärder såsom forskningsprojekt, politiska- eller lagstiftningsinitiativ för att nå mål som inte kunnat nås genom individuella åtgärder.

[Missionen för anpassning till klimatförändringarna inklusive social omställning](#) (härefter klimatanpassning) är en av fem missioner. Den länkas ihop med missionen om 100 klimatneutrala städer. Expertgruppen för missionen (*eng.* Mission Board) föreslår att missionen lanseras enligt tre målsättningar:

1. *Bygga motståndskraft*, där 100 demonstratörer, som kommit långt i sitt klimatanpassningsarbete, väljs ut för att skala upp sina lösningar;
2. *Accelerera omställningen till en motståndskraftig framtid*, där 200 europeiska städer och regioner väljs ut för att designa innovationsvägar för klimatanpassningsåtgärder och
3. *Förbereda Europa för klimatstörningar*, som ska öka kunskapen hos alla EU:s medborgare om de risker som klimatförändringarna innebär.

Missionen kommer fokusera på viktiga samhällssystem och finansiera åtgärder bland annat för att återställa biologisk mångfald och ekosystemtjänster, säkra en hållbar vattenförvaltning och hållbara livsmedelskedjor, stödja utbildning för beteendeförändringar och skapa hållbara och cirkulära lokala ekonomier. Missionen kommer också att länkas till *Stadsförgröningsplaner* som städer med fler än 20,000 medborgare måste etablera enligt [EU:s strategi för Biologisk Mångfald för 2030](#). Enligt den [regionala resultattavlan för innovation](#) (RIS) genererar innovation ett mervärde i närområdet, men bara upp till en viss geografisk gräns. Expertgruppen för missionen hoppas kunna åtgärda detta genom att utforska nya samarbetsformer i missionen.

[Missionen för 100 klimatneutrala smarta städer](#) ska stödja 100 utvalda städer i deras omställningsarbete för att bli klimatneutrala till 2030. Städerna ska agera föregångare för att nå målet om att EU ska bli världens första klimatneutrala region 2050. Städerna kommer också utgöra stommen i ett kunskapscenter, med syfte att identifiera luckor och prioriterade områden för politiska åtgärder. Missionen ska knyta samman olika policy-områden såsom EU:s nya klimatlag, den europeiska klimatpakten, EU:s handlingsplan för cirkulär ekonomi, de nationella energi- och klimatplanerna, EU:s Urbana Agenda och EU:s strategi för mobilitet och förankra dessa på lokal nivå.

I april tidigare i år publicerade EU-kommissionen en [samling av vanliga frågor](#) om missionen, där de bland annat reder ut begreppet "klimatneutral", konstaterar att investeringar i klimatkontrakt måste ligga i linje med taxonomin och hur samarbetet ska ske med den nationella nivån.

Intresseanmälan för att bli en av de hundra klimatneutrala städerna förväntas öppna i september 2021. De ansökande städerna kommer ges besked under första kvartalet 2022 om de går vidare till nästa steg - att tillsammans med medborgare skapa klimatkontrakten. För de städer som kommit långt i sitt klimatarbete beräknas denna process ta kring sex månader.

Via nätverket i Bryssel har GEO fått ta del av ett utkast till EU-kommissionens implementeringsplan för missionen. GEO har sammanställt och skickat in Göteborgs inspel till EU-kommissionens implementeringsplan. Under ett möte med EU-kommissionens viceordförande Timmermans kabinett presenterades Göteborgs arbete för att bli en av de hundra klimatneutrala städerna. Inför intresseanmälan gör GEO en kartläggning av det som Göteborg bör inkludera.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.2 Fit for 55 – energilagstiftningspaket

En revidering pågår för att säkerställa att all relevant EU-lagstiftning är i linje med målet om 55% utsläppsminskning av växthusgaser. I juli 2021 presenterades den första delen av paketet med tolv förslag som bland annat inkluderar: förslag på förändringar av systemet för handel av utsläppsrätter (samråd EU33-2020), förordningen om ansvarsfördelning, energiskattedirektivet, direktivet för förnybar energi (samråd EU31-2020) och direktivet för energieffektivisering (samråd EU32-2020). Direktivet om byggnaders energiprestanda (samråd EU11-2020³ samt samråd EU10-2021) presenteras senare i höst i den andra delen av paketet. Det var inte länge sedan dessa lagar

³ Besvarades ej av Göteborgs Stad.

uppdaterades, men eftersom klimatmålet justerats till 55 %, är de öppna för revidering. Göteborg drev ett aktivt påverkansarbete under den förra revideringsprocessen, och deltar i revideringen igen.

I rapporten "[Fossilfritt Göteborg – vad krävs?](#)" har staden utrett frågan om hur Göteborg ska kunna bli fossilfritt inom ramen för 1,5-gradersmålet. En av åtgärderna som rapporten föreslår är att öka tillgången till förnybara bränslen och eldrift. Göteborg satsar på att upprätta fler laddningsstationer och vill öka andelen el-och biogasfordon, bland annat hos kommunens egna fordon. Göteborgs Stads fordonsflotta ska vara fossilfri senast 2023.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.2.4 Infrastruktur för alternativa bränslen

Syftet med direktivet [2014/94/EU](#) om utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen (AFID) är att säkerställa utbyggnaden av alternativa tankställen i Europa och direktivet innehåller gemensamma standarder för deras design och användning. När det gäller vägtransporter fastställer den europeiska gröna given ett mål om att minst 1 miljon allmänt tillgängliga laddnings- och tankstationer ska finnas på plats senast 2025. I slutet av 2020 fanns ca 213 000 allmänt tillgängliga laddningsstationer i EU. I AFID ställdes krav på nationella mål och planer för utrullningen av tankställen och elfordon. Den [svenska nationella planen](#) från 2016 uppfyllde mycket få av kraven i artikel 3. Planen innehåller varken framtida uppskattningar för alternativa bränslefordon eller mål för alternativa drivmedel för laddning eller tankning av infrastruktur.⁴

Den tekniska utvecklingen har kommit långt och marknaden har mognat sedan direktivet kom 2014 och kommissionen har under en längre tid filat på en uppdatering. Göteborg besvarade samrådet EU 7-2020. I svaret menar Göteborg att direktivet bör täcka både offentligt tillgänglig infrastruktur och privat. Göteborg menar också att de nationella policyplanerna inte är tillräckliga för att nå målen, och att nationella mål måste sättas för el, LNG och vätgas för tunga fordon samt för elanslutning i hamn och att dessa mål måste gälla för hela transportkorridoren och baseras på en gemensam europeisk metodologi. Detta ligger i linje med EU-kommissionens egen utvärdering och det förslag som presenterades i juli 2021.

[Förslaget](#) på förändrat direktiv presenterades den 14 juli 2021. I förslaget till förordning (AFIF) finns bindande mål för utbyggnaden av infrastrukturen och ytterligare åtgärder för att säkerställa fullständig driftskompatibilitet hos infrastruktur och tjänster för användning av infrastruktur för alla fordon som drivs med alternativa bränslen. Den högre ambitionsnivån från 40% minskning av växthusgasutsläpp till 55%, innebär även att utbyggnaden av tillhörande infrastruktur behöver öka mer än vad som för närvarande planeras av medlemsstaterna. Enligt förslaget måste medlemsstaterna öka sin laddningskapacitet i linje med bilförsäljningen av fossilfria fordon, och se till att installera laddnings- och tankställen med "regelbundna intervall" längs stora motorvägar, var 60:e kilometer för elektrisk laddning och var 150:e för tankning av vätgas. Förslaget innehåller också krav på elladdning i hamnar för fartyg vid kaj och LNG.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017SC0365&from=EN>

Parallellt med översynen av direktivet om utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen görs en översyn av förordningen om det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) och direktivet om byggnaders energiprestanda. Utbyggnaden av infrastrukturen för alternativa bränslen ska framförallt ske längs TEN-T-korridorerna, och krav finns på vätgasladdning i stadsknutpunkterna. Direktivet om byggnaders energiprestanda innehåller krav på laddningsplatser i privata byggnader. Båda förslagen kommer presenteras under hösten 2021, då även en strategi för stadstrafik presenteras. Nya koldioxidstandarder för fordon som också driver på omställningen presenterades samma dag som AFIF.

Kommissionen kopplar också frågan om nollutsläppsfordon till nödvändiga nätinvesteringarna inom ramen för kommissionsinitiativ som ingår i EU:s strategier för integrering av energisystemet⁵ och vätgas. Med den [europeiska alliansen för ren vätgas](#) skapar EU en drivkraft för samordning av marknadsaktörerna genom en strategi som omfattar hela värdekedjan. Det räknas också främja utvecklingen av marknaden för bränslecellslastbilar, och i ännu högre grad marknaden för långfärdsbussar.

GEO har bevakat AFID för Göteborg Leasing AB, och bevakat frågan om eventuell finansiering av det uppdrag som BRG fått rörande elektrifieringen. Eftersom samrådssvaret har legat i linje med kommissionens planer kommer påverkansarbete vara mer relevant i förhållande till parlamentet. Göteborg har också [goda exempel](#) att dela med sig av.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.2.5 Energieffektivitetsdirektivet och direktivet för förnybar energi

Som en del av den gröna given genomförs en översyn av [EU:s direktiv om förnybar energi](#) (RED) för att uppfylla EU:s ökade klimatambition för 2030 och målet om 40% förnybart. RED antogs ursprungligen 2009 för att uppfylla EU:s mål om minst 20 % andel förnybar energi i slutlig energiförbrukning år 2020. Revideringen 2018 var för att uppfylla det nya EU-målet om minst 32 % andel förnybar energi i slutlig energiförbrukning år 2030. RED innehåller regler om stödsystem för förnybar energi, ursprungsgarantier för energi från förnybara energikällor, administrativa förfaranden, integrering av förnybara energikällor i byggnader, egenanvändning och gemenskaper för förnybar energi samt om förnybar energi inom uppvärmning och kylning liksom transporter. I RED fastställs också hållbarhetskriterier.

Varje medlemsland får separata mål, och sektorsvisa mål tas fram för transportsektorn, uppvärmning och kylning, byggnader och industri. Hållbarhetskraven för bioenergi skärps, bl.a. med krav på medlemsländer att skydda större kolsänkor. Produktionsanläggningar med mindre kapacitet än 20 MW var undantagna från att följa och rapportera enligt hållbarhetskriterierna för biomassa, men gränsen föreslås nu flyttas till 5 MW.

Göteborg besvarade samrådet EU 31-2020. Göteborg menade att medlemsstaterna borde ges mer flexibilitet. Samrådssvaret argumenterar för att förutsättningarna för förnybar produktion skiljer sig

⁵ En smart integrering av elfordon och dubbelriktad laddning kommer också att skapa flexibilitet. Även om det eldirektiv och den elförordning som antogs 2019 tillhandahåller den rättsliga ramen för elmarknaden kan det krävas ytterligare krav kring laddningsstationer och kommunikationen mellan laddningsstation och fordon för att göra det möjligt att fullt utnyttja smart och dubbelriktad laddning.

starkt mellan de olika medlemsstaterna. Tillgång till vattenkraft och biomassa, vindkraftsförutsättningar med mera, är resurser som måste kunna brukas på bästa sätt. Direktivet måste därför vara så flexibelt att varje medlemsstat kan nå förnybarhetsmålen på snabbast och effektivast sätt. Utmaningarna skiljer sig inte bara vad gäller naturresurser. Det gäller också saker som uppvärmningsbehov, industristruktur och inte minst hur det befintliga energisystemet är uppbyggt.

Göteborg menar också i samrådssvaret att det är viktigt att skilja på koldioxidinfångning och lagring av fossil koldioxid (CCS) och av biogent koldioxid (BECCS). Stödsystem för CCS kan leda till att utfasningen av fossila bränslen fördröjs eller i vissa fall kanske till och med ökar användningen av fossila bränslen, något som inte bör subventioneras. CCS är en fortsatt oetablerad, kostsam och energikrävande teknik och bör inte användas istället för att ersätta fossila bränslen med förnybara alternativ. På samma sätt ska inte mål och policy för minskade växthusgasutsläpp konkurrera med dito CCS/BECCS.

[Energieffektivitetsdirektivet](#) (EED) från 2012 syftade till att uppfylla EU:s mål om minst 20 % förbättringar av energieffektiviteten senast 2020 jämfört med 2005 års nivåer. Principen om "energieffektivitet först" fastslogs i EED. Under 2018 [reviderades EED](#) för att leverera mot det nya målet om minst 32,5 % energieffektiviseringar fram till 2030 och [revideras nu](#) upp till 36-39 % med anledning av de nya klimatmålen i den gröna given. Förslaget är en ram som fastställer energieffektivitetsmålen och de viktigaste sektorsövergripande åtgärderna såväl som de mer specifika. EED är inriktad på energibesparingar i den offentliga sektorn inklusive skyldigheten att renovera offentliga byggnader mot att bli "nära-noll-energibyggnader" och att hänsyn till energieffektivitet vid upphandling av varor, tjänster, arbeten och byggnader. Det föreslås nya krav på värme- och kylsystem med minimikrav på fjärrvärme.

Göteborg besvarade samrådet EU32-2020 och framförde en oro om att individuell mätning av uppvärmning kan föra med sig kostnader och är kontraproduktivt. Detta är i linje med det påverkansarbete som GEO bedrev vid förra revideringen. I samrådssvaret stödjer Göteborg ambitionen med höjda bindande nationella mål, krav på lokala energieffektivitetsplaner samt renoveringskrav för offentliga byggnader och striktare krav på fjärrvärme- och kylsystem. Innan påverkansarbetet inleds behövs en analys av detaljerna i förslaget.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.2.6 Handel med utsläppsrätter

[EU:s system för handel med utsläppsrätter](#) (ETS) fastställer en stadigt minskande takt för utsläpp. Systemet innefattar koldioxid från värme och kyla, energi-intensiva sektorer (såsom kemikalieindustri och raffinaderier) och flyg. Systemet innefattar också kvävedioxid och perfluorkarboner från produktion av kemikalier och vissa metaller. Systemets fjärde fas pågår nu (2021 – 2030) efter att ha reviderats flera gånger förut. Den [senaste uppdateringen](#) presenterades i "Fit for 55"-paketet.

EU-kommissionen föreslår bland annat en årlig utsläppsminskning på 4,2% från den linjära minskningens nuvarande nivå om 2,2% fram till 2023. För att motverka koldioxidläckage introduceras en [gränsjusteringsmekanism](#). EU-kommissionen vidgar också systemet till att inkludera sjötransport och föreslår ett parallellt system för utsläppsminskningar inom vägtransport och för bränsle till

byggnader. Det parallella systemet kommer att gälla från 2025, med utsläppstak etablerade från 2026. 25% av inkomsterna från det nya systemet kommer att gå till en social klimatfond som bland annat ska investera i energieffektivitet för byggnader. Även Innovationsfonden och Moderniseringsfonden föreslås tilldelas mer resurser.

I samrådssvaret EU6-2020 argumenterade Göteborg att energiutvinning från avfall inte bör inkluderas i EU ETS, vilket är inkluderat i den svenska implementeringen av ETS-direktivet. Göteborg har också svarat på EU33-2020 inför revideringen av EU ETS, och framför att det är viktigt att öka den linjära minskningstakten, att auktionsdelen av utsläppsrätter bör ökas medan gratis tilldelning minskas och att behålla takten för outnyttjade utsläppsrätter till reserven för marknadsstabilitet. Göteborg betonar också att det är viktigt att gränsjusteringsmekanismen är rättvist utformad gentemot utvecklingsländer.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.2.7 CO2 standarder för bilar och skåpbilar

I [förordning \(EU\) 2019/631](#) regleras utsläppsnormerna för nya personbilar och lätta skåpbilar. Den 14 juli presenterade EU-kommissionen uppdaterade utsläppsmål jämfört med 2021: från den 1 januari 2030 gäller 55% utsläppsminskning för personbilar och 50% för lätta skåpbilar och från den 1 januari 2035 gäller 100% för personbilar och 100% för lätta personbilar. Göteborg svarade inte på samrådet (EU16 – 2020) men har antagit ambitiösa mål om att nå en fossilfri fordonsflotta till 2023. Göteborg skrev också under ett [brev](#) till EU-kommissionen, genom Göteborgs Stads Leasing, för att betona vikten av ökade utsläppsminskningar samt träffade kommissionen under våren för att berätta om målet och behovet av en ambitiös EU-agenda.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.2.8 Energiskattedirektivet

En ny [energibeskattning](#) föreslås på energiprodukter och el, utifrån energiinnehåll och klimatpåverkan, med en EU-gemensam minimibeskattning. Det betyder att beskattning ska harmoniseras inom EU. Den ska differentieras för motorbränslen, uppvärmningsbränslen och el, och införas över tio år med start 2023. Först införs skatt på drivmedel för flyg och sjöfart. Ren teknik ska främjas och undantag och lägre skattesatser som för närvarande uppmuntrar användning av fossila bränslen ska avskaffas. Syftet med de nya reglerna är att minska de skadliga effekterna av energiskattekonkurrens och säkra EU-ländernas intäkter från gröna skatter, som är mindre skadliga för tillväxten än skatt på arbete. Uppdatering av skattelagstiftning kräver enhällighet i EU, vilket kan leda till att direktivet blir svårt att komma överens om.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.3 Miljöfrågor – föroreningar, cirkulär ekonomi, biologisk mångfald

1.1.3.1 Nollföroreningar i luft, vatten och mark

Luftföroreningar leder idag till närmare 400 000 för tidiga dödsfall i EU och bullerföroreningarna leder till 6,5 miljoner fall av kronisk sömnstörning. Förorening av luft, vatten och mark utgör också en av de fem främsta orsakerna till förlusten av biologisk mångfald och är en starkt bidragande faktor till

massdöden av arter. EU-kommissionen har därför tagit fram [EU:s handlingsplan för nollföroreningar i luft, vatten och mark](#) som presenterades den 12 maj 2021. Handlingsplanen innehåller en översikt av EU:s föroreningslagstiftning och kommande initiativ. Handlingsplanen genomsyras av principen om att "förorenaren betalar" och betonar att principen ska fortsätta vägleda EU-policy inom föroreningar för att ställa om till en hållbar handel. Fokus ligger också på åtgärder för att höja implementeringsnivån, eftersom EU-kommissionen konstaterat att nuvarande implementering av EU:s föroreningslagstiftning inte varit tillräcklig.

Göteborg svarade på samrådet EU 28–2020 inför framtagandet av handlingsplanen och många av de punkter Göteborg framhävde som viktiga betonas också i handlingsplanen. Exempelvis att revideringen av luftdirektiven ska leda till bättre samstämmighet med Världshälsoorganisationens rekommendationer, att vi behöver skapa en tydligare koppling mellan hälsodata och föroreningsdata och möjligheter att inkludera hållbarhet i läroplanen för barn och unga. Handlingsplanen beskriver också hur EU-kommissionen vill ta tillvara ekosystemtjänster med fokus på människors välbefinnande. Här övervägs stöd till sanerade platser med återställd natur som möjliga grönområden. Mer information om detta kommer komma i EU:s nya markstrategi, som förväntas komma i tredje kvartalet 2021⁶. Stödet kommer regleras i de rättsligt bindande målen för naturåterställning också presenteras i tredje kvartalet.

I handlingsplanen nämns också en rad kommande initiativ. EU-kommissionen ska från 2022 och framåt visa upp exempel på hur byggnadsprojekt och digitala tvillingar kan bidra till nollvisionen för föroreningar. Detta kommer troligtvis ske inom renoveringsvågen och/eller nya Bauhaus.

År 2022 kommer EU-kommissionen också deklarera *European Year of Greener Cities*, och ska i det arbetet identifiera behov av grön infrastruktur och innovation för att förhindra föroreningar (även inomhus). De städer som rapporterat störst framsteg mellan 2021 – 2023 kommer att belönas.

Handlingsplanen för nollföroreningar var temat på EU:s grönvecka 2021. GEO anordnade en teknisk workshop, *EU policy and Urban Water Management – Challenges of Implementation*, om EU:s vattenpolicy där EU-kommissionen talade.

(Uppdaterat juli 2021)

Luftkvalitetsdirektiv – pågående revidering

Det finns tre pelare i luftpolitiken, där [Direktiv 2016/2284/EU för utsläpp av luftföroreningar](#) utgör takdirektivet och [Direktiv 2008/50/EC om luftkvalitet och renare luft i Europa](#) och [Direktiv 2004/107/EG om arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och polycykliska aromatiska kolväten i luften](#) utgör de två så-kallade luftkvalitetsdirektiven.

Enligt Artikel 6 i takdirektivet ska medlemsländerna utarbeta nationella luftvårdsprogram för att begränsa sina utsläpp, varpå man årligen rapporterar sina framsteg till EU-kommissionen. Den 26 juni 2020 presenterade EU-kommissionen sin samlade [rapport](#) om detta arbete, där de konstaterar att bristande efterlevnad är vanligast för NH₃, NMVOC, NO_x och PM_{2,5}.

I november 2019 inledde EU-kommissionen en [kontroll av ändamålsenligheten](#) av luftkvalitetsdirektiven, där man konstaterade direktiven delvis uppfyller sina mål men inte inom alla

⁶ Öppet samråd EU 04-2021 Frisk mark – ny markstrategi i EU, Göteborg valde att inte svara.

områden. I vissa fall konstaterades att luckan mellan vad man ämnade uppnå och vad man faktiskt uppnådde vara för stor. I mars 2020 [antog Rådet slutsatser](#) om luftkvalitet för att ge politisk vägledning i det fortsatta arbetet, där man konstaterade att luftkvalitetsnormerna har varit effektiva samtidigt som man anser att luftkvaliteten bör närma sig Världshälsoorganisationens (WHO) rekommenderade nivåer.

Under våren 2020, deltog GEO i en utfrågning inför framtagandet av Regionkommitténs [position](#), och förmedlade Göteborgs synpunkter och erfarenheter till kommittén. I positionen som antogs den 2 juli 2020 ställer Regionkommittén sig bakom målet om att anpassa EU:s MKN till Världshälsoorganisationens rekommendationer och betonar vikten av att minska utsläppen vid källan.

EU-kommissionen vill bland annat:

1. uppdatera EU:s nuvarande standarder så att de ligger i linje med forskning och bättre matchar Världshälsoorganisationens rekommendationer
2. förbättra det juridiska ramverket för att öka implementeringsgraden
3. bättre stötta den lokala nivån genom luftkvalitetsmodellering och luftkvalitetsplaner

Det kommer innebära en rad uppdaterade gränsvärden, speciellt när det kommer till PM_{2,5}. Revideringen kan också leda till mer detaljerade riktlinjer kring *var* man får ha mätstationer och *hur många* mätstationer man måste ha, vilket kan resultera i ökade kostnader för Göteborg. Samrådet förväntas öppna under det tredje kvartalet 2021. Förslaget ska sedan presenteras 2022. I februari 2021 svarade Göteborg på en teknisk enkät inför revideringen av direktiven.

Den 25 mars 2021 antog Europaparlamentet sin [rapport](#) inför revideringen av luftkvalitetsdirektiven. Rapporten betonar städers roll i arbetet mot att nå bättre luftkvalitet och framhäver att vi behöver uppdaterade gränsvärden för att möta Världshälsoorganisationens rekommendationer. För Göteborg är det positivt att städers roll i att motverka luftföroreningarna lyfts. I vårt Miljö- och klimatprogram finns ambitiösa mål för att säkra en god luftkvalitet för stadens medborgare.

Göteborg har också svarat på offentligt samråd 2018⁷ genom Miljöförvaltningen. I svaret framfördes att direktivet har haft betydelse för luftkvaliteten och för hur Göteborg jobbar med luft. Samtidigt ser Göteborg positivt på en uppdatering av miljökvalitetsnormerna, eftersom de nuvarande normerna inte är tillräckligt stringenta. Göteborg uppfyller redan de europeiska normerna⁸ för både kvävedioxid och fina partiklar. En uppdatering skulle därför göra direktiven mer relevanta för stadens miljöarbetet. Det finns heller ingen lägsta nivå för när dessa föroreningar slutar vara hälsovådliga.

Miljöförvaltningen har också svarat på remissen "Förbättrat genomförande av luftkvalitetsdirektivet"⁹ som var en konsekvens av att EU inlett ett granskningsförfarande gentemot Sverige på grund av brister i genomförandet. I remissvaret uttryckte man sitt stöd till ett stärkt samarbete mellan EU:s medlemsstater vid gränsöverskridande luftföroreningar.

Den 8 januari 2021 släpptes den andra "[Clean Air Outlook](#)", en rapport om luftkvalitetsläget i EU. I rapporten konstaterar man att om all lagstiftning som antagits fram till 2018 också implementerats,

⁷ Diariernr: 2018-10570

⁸ Idag är det främst de svenska normerna för NO₂ som staden har svårt att klara.

⁹ Diariernr: 2019-10945

och om medlemsländer nått de mål de satt i sina nationella luftvårdsprogram så skulle EU nå sina mål enligt direktiv 2016/2284/EU för utsläpp av luftföroreningar.

(uppdaterad juli 2021)

Fluorerade växthusgaser – översyn av EU-reglerna

[Fluorerade växthusgaser \(F-gaser\)](#) är växthusgaser som används i olika produkter såsom kylskåp och luftkonditioneringsanläggningar. År 2014 antog EU [regler](#) för att minska utsläppen av F-gaser. EU-kommissionen vill nu uppdatera reglerna med anledning av nya internationella ([Montrealprotokollet](#)) och ny forskning.

Göteborg har svarat på ett öppet samråd (EU24-2020). Göteborg är positiv till att f-gasförordningen utvärderas då den anses vara ett viktigt styrmedel för att minska användandet och utsläppen av f-gaser med hög global uppvärmningspotential. Göteborg framhåller att förordningen behöver utvecklas för att skapa bättre förutsättningar för en effektiv och ändamålsenlig översyn. Exempelvis så saknar förordningen sanktioner som kan användas då operatörer inte vidtar tillräckliga åtgärder för att förhindra läckage eller på annat sätt inte sköter drift och skrotning på ett tillfredställande sätt. Denna typ av sanktioner skulle underlätta tillsynsarbetet och leda till bättre effekt av tillsynen och förbättringar i hanteringen av F-gaser.

EU-kommissionen förväntas presentera sitt uppdaterade förslag under det fjärde kvartalet 2021.

(Uppdaterad juli 2021)

Vattenföroreningar – pågående revidering

[Uppdaterade gränsvärde i yt- och grundvatten](#)

Sedan 2000 har ramdirektivet för vatten varit det huvudsakliga instrumentet för vattenskydd i Europa. Den stöts av sina två dotterdirektiv: direktivet om [miljökvalitetsnormer inom vattenpolitikens område](#) (direktivet om prioriterade ämnen) och [grundvattendirektivet](#). I utvärderingen av EU:s vattenlagstiftning som genomfördes 2019, som omfattade ramdirektivet för vatten tillsammans med både direktivet om prioriterade ämnen, grundvattendirektivet och [direktivet om översvämningar](#), konstaterades den i stort [uppfylla sitt syfte](#).

Samtidigt bekräftades det att den nuvarande listan över prioriterade ämnen i ytvatten behöver uppdateras för att vara i linje med vad forskning säger. EU-kommissionen kommer därför undersöka möjligheter att lägga till ämnen i listan och/eller om dessa behöver uppdaterade miljökvalitetsnormer. Arbetet med detta inleddes i slutet av 2020 och det något försenade samrådet öppnade den 26 juli 2021. Samrådet har skickats till SLK för besvarande. EU-kommissionen förväntas presentera sitt förslag under det tredje kvartalet 2022.

Göteborg anser att ramdirektivet har ett bra och viktigt syfte¹⁰, samtidigt som det kunde få en tydligare utformning med uppdaterade och utvecklade miljökvalitetsnormer. Vissa krav i direktivet anses vara svårare att klara i stadsmiljöer än i andra typer av miljöer. Vidare innebär dagens strikta tolkning och tillämpning av direktivet, utifrån [Weserdomen](#), att frågan om vattnets status väger tungt jämfört med andra intressen i stadsplaneringen. Problematiken som Weserdomen medför ska enligt

¹⁰ Diarienummer 2018–1426

EU-kommissionen adresseras i revideringen av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.

(Uppdaterat juli 2021)

Uppdatering av direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse

Direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse från 1991 ska skydda både människors hälsa och miljön från negativa effekter från utsläpp av avloppsvatten. Under 2019 [utvärderades](#) direktivet och EU-kommissionen konstaterade att direktivet har bidragit till att medlemsländerna uppnått mål inom andra direktiv, såsom vatten- och badvattendirektivet och ramdirektivet om en marin strategi. Direktivet har också främjat den biologiska mångfalden i akvatiska och marina miljöer. Samtidigt konstateras direktivet ha vissa brister och sedan 1991 har nya samhällsbehov uppkommit som inte täcks in i det nuvarande direktivet.

Enligt EU-kommissionens konsekvensanalys kommer revideringen bland annat att undersöka förebyggande åtgärder som ska minska föroreningar vid källan och uppdaterade och nya EU-mål för att hantera föroreningar från urban avrinning. En viktig del kommer att vara huruvida det är möjligt att stödja ökade krav inom vattenrening genom ökat producentansvar.

GEO har inlett en dialog med EU-kommissionens representant som ansvarar för revideringen av direktivet. Under EU:s grönvecka 2021 ordnade GEO ett webinarium *"EU Policy and Urban Water Management - Challenges of Implementation"* där direktivets utmaningar diskuterades. Som ett resultat av evenemanget erbjöds Göteborg in att delta under EU-kommissionens expertmöte. Evenemanget ledde också till en förfrågan från SKR om att ta del av Göteborgs samrådssvar EU13-2021.

I vårt samrådssvar skriver vi bland annat att naturbaserade lösningar är det viktigaste sättet att lösa dagvattenfrågan, att vi är för ett ökat producentansvar men att vi inte vill rapportera med sensorteknik direkt till EU-nivå.

(Uppdaterat juli 2021)

Badvattendirektivet

EU införde regler om att säkerställa rent badvatten i sjöar och hav på 1970-talet. Genom [badvattendirektivet \(2006/7/EC\)](#) uppdaterades och förenklades reglerna. Badvattendirektivet kompletterar [ramdirektivet \(2006/60/EC\) för vatten](#) och fastställer bestämmelser för övervakning och klassificering av badvattnets kvalitet på utsedda badplatser, förvaltning av badvattenkvaliteten på dessa platser och information om dessa till allmänheten. EU-kommissionen genomför nu en översyn. Speciellt fokus kommer att ges till samstämmigheten med EU:s handlingsplan för nollutsläpp i luft, vatten och mark. Badvattendirektivet är också det enda direktivet som adresserar parasiter, vilket bättre kunde kopplas ihop med EU:s vattenlagstiftning.

Samrådet var planerat till det andra kvartalet 2021, men är försenat. EU-kommissionens förslag ska sedan presenteras under första kvartalet 2023.

I Göteborg finns det 21 kommunala badplatser som provmäts fyra gånger per badsäsong i enighet med EU:s badvattendirektiv och det är Park- och Naturförvaltningen som ansvarar för mätningarna i staden.

(Uppdaterat juli 2021)

Skydd av havsmiljön – översyn

Enligt EU:s havsmiljödirektiv ska EU-länderna ta fram strategier för att nå "god miljöstatus" och ha rena, friska och produktiva hav senast 2020. Enligt direktivets Artikel 23 är det dags för EU-kommissionen att se över direktivet. Översynen ska undersöka hur väl direktivet har fungerat hittills och kommer att utgå från en implementeringsrapport från juni 2020. I rapporten lyfts en rad element som behöver ses över såsom direktivets effektivitet, kostnadseffektivitet, relevans, samstämmighet med annan miljöpolitik och det europeiska mervärdet.

Det något försenade samrådet öppnade den 22 juli 2021 och är öppet till den 21 oktober. Samrådet har skickats till SLK för besvarande. EU-kommissionen förväntas presentera sitt förslag under första kvartalet 2023.

I Göteborg är det miljöförvaltningen som ansvarar för Göteborgs åtgärdsplan för god vattenstatus. Kommunen har också ansvar för förebyggande åtgärder mot marint skräp och tillsynsansvar. I Göteborgs remissvar på SOU 2020:83 – Betänkande om Havet och människan¹¹ framhåller vi att det behövs EU-lagstiftning för avancerad rening i kommunalt VA.

Den 12 februari 2021 framförde GEO Göteborgs synpunkter på ramdirektivet för en marin strategi i Regionkommitténs utfrågning "Local and Regional Authorities (LRAs) protecting the marine environment". Rapportören, Emma Nohrén (MP) var intresserad av Göteborgs synpunkter och samlade in Göteborgs skriftliga åsikter. [Yttrandet](#) antogs den 7 maj.

(Uppdaterat juli 2021)

Horisont Europa - mission för friska hav, kust- och inlandsvatten

Missionen för friska hav, kust- och inlandsvatten ([Mission Sjöstjärna](#)) ska minska människans påverkan på marina och sötvattens-miljöer, återställa degraderade ekosystem och på ett hållbart sätt tillvarata de resurser och tjänster som våra vattendrag erbjuder. I förslaget har man framhållit vikten av att skapa ett system för sammanhängande data, där man specifikt framhåller vikten av att utveckla så kallade [digitala tvillingar](#). Göteborg är involverade i ett flertal [forsknings- och utvecklingsprojekt](#) på området.

EU-kommissionen håller nu på att färdigställa implementeringsplanen för missionen och arbetsprogrammet för alla missioner. I arbetsprogrammet kommer det att finnas en utlysning som ska hjälpa implementeringen av missionen genom att identifiera piloter som kan skalas upp, så kallade Lighthouse-demonstratörer.

GEO har tagit fram inspel, tillsammans med Miljöförvaltningen och Älvstranden, om hur vattnet kan ses som en resurs i stadsplaneringen som vi framfört till EU-kommissionen under deras utfrågning om missionen den 18 juni 2021.

(Uppdaterat juli 2021)

¹¹ diarienummer 0486/21

1.1.3.2 Handlingsplan för en cirkulär ekonomi

I mars 2020 presenterade EU-kommissionen en ny [handlingsplan för cirkulär ekonomi](#). Strategin konstaterar att omställningen till en cirkulär ekonomi är avgörande – både för att frikoppla den ekonomiska tillväxten från resursanvändningen och för att nå målet om klimatneutralitet.

[EU:s kemikaliestrategi för hållbarhet och en giftfri miljö](#), som presenterades i oktober 2020, stärker synergier mellan kemikalier, produkter, avfallslagstiftning och den cirkulära ekonomin. Strategin betonar att användning av farliga ämnen endast ska tillåtas när det bedöms vara nödvändigt för samhället och prioritering ges till de ämnen som kan återanvändas inom en cirkulär ekonomi.

Europaparlamentet har tagit fram en [rapport](#) om den nya handlingsplanen för cirkulär ekonomi i februari 2021. Rapporten uppmanar EU-kommissionen att anta vetenskapligt baserade bindande EU-mål för att minska användningen av primära råmaterial. Rapporten uppmanar också till bindande mål för det ekologiska fotavtrycket längs produkters hela värdekedja.

(Uppdaterat juli 2021)

Initiativet om Hållbara produkter

I [arbetsprogrammet för 2021](#) meddelar EU-kommissionen att man kommer fortsätta implementeringen av handlingsplanen och att man kommer lägga fram ett förslag till regelverk för hållbara produkter och samtidigt genomföra en revidering av ekodesigndirektivet. Revideringen ska bredda det nuvarande direktivet till att också inkludera icke-energirelaterade produkter. Revideringen ska också undersöka om skadliga kemikalier finns i elektronik och IT-utrustning, textilier, möbler, stål och/eller cement. Direktivet riktar sig till producenter och ska skapa incitament för dessa att bry sig om deras produkters hela värdekedjor. Uppdateringen ska vara färdig till det fjärde kvartalet 2021.

Göteborg har svarat på samrådet EU 09-2021, där vi framhåller att vissa delar kan behöva kompletteras och förtydligas. Exempelvis så läker syntetmaterial mikroplaster till havet genom tvättning och avloppsrening, men EU-kommissionen har inte presenterat några konkreta förslag för att åtgärda detta. Göteborg ser att uppdateringen bör leda till gemensamma ekodesignkrav, för både textilier och tvättmaskiner. I samrådet framhåller vi också att ett EU-gemensamt regelverk kan vara speciellt lämpligt när det kommer till producentansvar inom detaljhandeln, eftersom det finns en risk att förmedlare etablerar sig utomlands för att slippa ansvar.

(Uppdaterat juli 2021)

EU:s strategi för en hållbar textilindustri

Strategin ska stämma överens med målsättningarna i den gröna given och komplettera handlingsplanen för en cirkulär ekonomi, samt EU:s Industri- och Kemikaliestrategi. Strategin ska skapa ett heltäckande ramverk som ska främja konkurrenskraften, hållbarheten och motståndskraften på textilmarknaden inom unionen. Enligt EU-kommissionens konsekvensanalys kommer de att undersöka: mål och minimikrav för att trappa upp återbruk och återvinning. EU-kommissionen kommer även att undersöka mål och minimi-krav inom hållbar upphandling.

I Göteborg samlas textilier in vid befintliga återvinningscentraler och staden har en kretsloppspark där det finns en återvinningscentral och tre försäljningsställen. Göteborg har tidigare svarat på

Miljödepartementets remiss ”Ett producentansvar för textil (SOU 2020:72)”¹², där vi anger att det vore lämpligt med ett EU-gemensamt regelverk för producenter och återvinnare som agerar på internationella marknader. I vårt remissvar framhåller vi också att EU-nivån kan vara lämplig för att införa gemensamma ekodesignkrav.

Ett samråd är nu öppet fram till den 4 augusti och har skickats till staden för besvarande (EU 14–2021 EU-strategi för hållbara textilier). EU-kommissionen förväntas presentera sitt förslag under det tredje kvartalet 2021.

(Uppdaterat juli 2021)

Användning av avloppsslam i jordbruket – utvärdering

Kommissionen håller också på att utarbeta en integrerad plan för hantering av näringsämnen, för att säkerställa mer hållbar användning och återvinning, där bland annat [Direktiv 86/278/EEG om avloppsslam](#) ses över.

Direktivet ska säkerställa att användningen av avloppsslam i jordbruket inte leder till spridningen av hälso- och miljöskadliga ämnen. Direktivet fastställer därför gränsvärden för tungmetaller och förhindrar att man använder obehandlad slam på jordbruksmark, om det inte redan brukats ned i marken. När direktivet utvärderades 2014 konstaterades det ha en del tillkortakommanden. EU-kommissionen konstaterade bland annat att direktivet inte omfattar organiska kemikalier som läkemedel, polycykliska aromatiska kolväten (PAH), högfluorerade ämnen som PFAS, kosmetika och mikroplaster som är ett ökande problem i dagens samhälle. EU-kommissionen konstaterar också att direktivets påverkan på Direktiv 91/271/EEC om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (avloppsdirektivet) inte undersökts tillräckligt.

I samrådssvar (EU35-2020) framhåller Göteborg att avloppsslam behandlas på ett lämpligt sätt i Göteborg, men att det går att nyttja potentialen av att återvinna näringsämnen och kemikalier från slammet på ett bättre sätt. Göteborg skriver också att transport av slam till slamstationer för rening kan bidra till klimatutsläpp, jämfört med om slammet kan tas om hand lokalt. Göteborg anser inte att direktivet har någon inverkan på implementeringen av avloppsdirektivet. Ett förslag från EU-kommissionen förväntas komma efter sommaren 2021.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.3.3 Det åttonde miljöhandlingsprogrammet

Den 17 oktober 2020 presenterade EU-kommissionen [det åttonde miljöhandlingsprogrammet](#) (MHP), som ersätter det tidigare programmet som löpte ut den 31 december 2020. Det åttonde programmet stärker 2050-visionen från det tidigare programmet för att klara omställningen till en klimatneutral, cirkulär och socialt hållbar ekonomi och för att säkerställa att medlemsländerna lever inom de [planetära gränserna](#).

Programmet har sex tematiska prioriteringar:

1. nå klimatneutralitet till 2050 (och delmålet till 2030),
2. öka klimatanpassningsförmågan och stärka motståndskraften mot klimatförändringar,
3. frikoppla den ekonomiska tillväxten från resursförbrukning,

¹² diarienummer 1630/20

4. att nå ambitionen om nollföroreningar,
5. skydda och återställa den biologiska mångfalden,
6. minska miljö och klimatstress som orsakats av produktion och konsumtion.

Programmet är viktigt eftersom det utgör ramen för samordning av miljöåtgärder inom unionen, och ska vara ett juridiskt bindande instrument för att säkerställa medlemsländernas efterlevnad. Några av förslagetts viktigaste delar inkluderar bättre integrering av FN:s Hållbarhetsmål och en ny övervakningsmekanism, som ska mäta de framsteg länderna gjort gentemot programmets sex tematiska prioriteringar.

Den 17 mars 2021 godkände medlemsländerna Rådets mandat att förhandla med Europaparlamentet för att nå en överenskommelse om programmet. De betonar bland annat att de vill: skapa en lista för åtgärder för perioden efter att de viktigaste åtgärderna inom den gröna given har implementerats och introducera en halvtidsöversyn 2024 och årliga kontroller av indikatorerna. De betonar också att programmet bör utvärderas till den 31 mars 2029.

Den 15 juni 2021 antog ENVI-utskottet sin position. [Rapporten](#) röstades sedan igenom under juli-sessionen med en rad ändringsförslag som rör programmets indikatorer, övervakningsmekanism, implementering, uppföljning och styrning. Rapporten betonar behovet av en halvtidsöversyn till 2024 och framhåller att alla direkta och indirekta subventioner till användningen av fossila bränslen ska fasas ut till 2025. EU-kommissionen uppmanas också presentera ett ramverk i form av en resultattavla (*eng.* Scoreboard) för att mäta framsteg mot programmets prioriteringar senast den 31 december 2021.

Göteborg har tidigare lämnat in åsikter kring programmets utformning. I utvärderingen av det sjätte MHP formade Göteborgs Stad en position tillsammans med Eurocities¹³ där Göteborg listade en rad rekommendationer till EU-kommissionen inför utformningen av det sjunde MHP. Göteborg tillfrågades även att lämna in åsikter under utvärderingen av det sjunde MHP (EU13-2018), men valde att inte svara.

(uppdaterat juli 2021)

1.1.3.4 Strategi för biologisk mångfald 2030

[EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030](#) har som övergripande mål att alla EU:s ekosystem ska ha god status till 2050. Ett centralt åtagande i den nya strategin, som presenterades i maj 2020, är att senast i slutet av 2021 föreslå ett [rättsligt bindande instrument](#) med fasta EU-mål för återställandet av skadade ekosystem senast 2030.

Strategin betonar rollen av grön infrastruktur i städer och fastställer att städer med minst 20 000 invånare ska ta fram så-kallade stadsförgröningsplaner. Planerna, som ska vara färdiga i slutet av året, ska säkerställa att ekosystem och biologisk mångfald tas med i den lokala stadsplaneringen.

Strategin betonar också vikten av naturbaserade lösningar för både koldioxidutsläppsminskning och klimatanpassning och kommer därför rikta finansiering mot ekosystem med störst potential att fånga upp och lagra koldioxid och som kan minska effekterna av naturkatastrofer.

¹³ diarienummer 1002/11

För att förbättra implementeringen av strategin kommer EU-kommissionen att införa ett europeiskt ramverk för styrning. EU-kommissionen kommer sedan att utvärdera ramverket år 2023 för att se om det krävs en rättsligt bindande strategi för styrning. I Europaparlamentets [resolution](#), som antogs av ENVI-utskottet i maj 2021 och röstades för under den första plenumsessionen i juni 2021, uppmanas EU-kommissionen att ta fram en rättsligt bindande ram för biologisk mångfald¹⁴ redan under 2022.

Tidigare i våras blev Göteborg genom GEO tillfrågade att delta i en expertutfrågning av EU-kommissionen för utformningen av stadsförgröningsplanerna. Göteborg delade med sig av sin skriftliga feedback. EU-kommissionen kommer att lansera en EU plattform för stadsförgröning, för städer och borgmästare och där städer kommer kunna erbjudas finansiering och kompetensutveckling. Plattformen kommer att lanseras inom ramen för det nya initiativet Green City Accord, som Göteborg har varit med att forma. Göteborgs signering av initiativet har varit ute på remiss till i slutet på juni 2021.

Under [EU:s gröna vecka](#) 2020 anordnade GEO ett webinarium, *Urban Greening in the post-COVID era*, där stadsförgröningsplaner, det nya initiativet Green City Accord och länken till det globala ramverket för biologisk mångfald¹⁵ diskuterades.

Eftersom åtagandet att skapa bindande mål för naturåterställande är nära sammanlänkat med *Utvärderingen av EU:s strategi för biologisk mångfald fram till 2020 (2011–2020)* och *Översynen av tillämpningen av EU:s förordning om invasiva främmande arter*, med hänvisning till mål 5 i Europa 2020-strategin, lanseras dessa tillsammans som ett samråd. Göteborg har svarat på dessa (EU1-2021 och EU2-2021) och framhåller att den tidigare strategin har lett till positiva effekter i vårt miljöarbete, såsom via artskyddsförordningen och genom tillämpning av fridlysningsbestämmelser, men att strategin i stort inte lyckats stoppa förlusten av biologisk mångfald.

EU:s strategi för biologisk mångfald är i linje med Göteborgs *Miljö- och klimatprogram 2021–2030* och vår *Grönstrategi för en tät och grön stad*.

(Uppdaterad juli 2021)

1.1.4 Hållbar finansiering – EU:s taxonomi

EU:s [förordning för hållbar finansiering](#) (taxonomi) är en central del i den ”gröna given”. Att 30% av EU:s budget ska leverera mot den gröna given, styr in offentliga investeringar mot hållbarhet. ”Taxonomin” är tänkt komplettera genom att kanalisera privata investeringar mot gröna och hållbara projekt och därmed finansiera den omställningen som behövs av samhället.

Hittills gäller taxonomin bara för aktörer på kapitalmarknaden och därmed motsvarande gröna projekt och investeringar samt större företags hållbarhetsredovisning. Antagna moderniserade EU-regler brukar emellertid fångas upp när man ser över lagstiftning, när man vill skärpa krav. Vi vet ännu inte vad det kan bli för ”smittoeffekter” på annan EU-reglering, t.ex. regionalfondsmedel, men EU-kommissionen (DG Fisma) har gett uttryck för att taxonomin ska få genomslag på annan finansiering. Det som lyfts i taxonomin, som går längre än nuvarande lagstiftning såsom krav på

¹⁴ En lag för biologisk mångfald som ska komplettera EU:s klimatlag.

¹⁵ Det globala ramverket skulle diskuterats under FN:s konferens förra året, men sköts upp till 11 – 24 oktober 2021.

förnybart, kan vara en indikator på vart EU-kommissionen vill. Dessutom är det många aktörer som vill bidra till det som ses som praxis för en ambitiös grön omställning, där EU:s taxonomi blir en viktig benchmark.

Förordningen konkretiseras med listor med krav och definitioner i delegerade akter. Dessa blir världens första klassifikationssystem för hållbar ekonomi och för att styra investeringar. Ett av målen är att styra kapitalflöden till hållbara investeringar för att uppnå en hållbar och inkluderande tillväxt. Man menar att en styrning av kapitalflöden mot mer hållbara verksamheter måste bygga på en gemensam helhetssyn på verksamheters och investeringars miljömässiga hållbarhet.

Den första [delegerade akten som rör de två klimatmålen](#), vars utkast publicerades i november 2020 och färdig [akt i april 2021](#), är två av sex listor om vilka typer av verksamheter som anses bidra till miljömål. De är tänkta att vara till hjälp för att informera investerare om vilka investeringar som finansierar miljömässigt hållbara ekonomiska verksamheter. Kraven syftar till att förbättra investerarnas förtroende och medvetenhet om dessa finansiella produkters eller företagsobligationers miljöpåverkan, skapa synlighet och motarbeta risken för gröntvättning, dvs. beskriva en produkt som miljövänlig när den i själva verket inte uppfyller grundläggande miljönormer.

EU-kommissionen öppnade för synpunkter på utkastet till [delegerad akt](#) rörande klimatmålen i november 2020 (samråd 36-2020). Stadsledningskontoret, Göteborgs Energi, Renova och Kretslopp- och vatten skickade in kommentarer. Göteborgs Energi skrev också ett brev till kommissionen, och GEO arrangerade ett möte för Göteborgs Energis VD med ansvarig tjänsteman på politisk nivå i kommissionen innan juluppehållet 2020. Synpunkter som förts fram i de respektive svaren är bland annat att den delegerade akten inte är teknikneutral, ställer för höga krav på administration samt upplevs ha orimliga krav på fastigheter, vattenrening och bioenergi. GEO har under våren fortsatt att informera de berörda i Göteborg om utvecklingen av de delegerade akterna, och samtala med parlamentariker om Göteborgs synpunkter.

EU-kommissionen har presenterat en ny uppdaterad [strategi för hållbar finansiering](#). Strategin omfattar sex åtgärdsområden:

1. Den befintliga verktygslådan för hållbar finansiering ska utökas för att göra det lättare att skaffa finansiering för omställningen
2. Små och medelstora företag och konsumenter ska bli mer delaktiga genom att få rätt verktyg och incitament att skaffa finansiering för omställningen
3. Motståndskraften i det ekonomiska och finansiella systemet mot hållbarhetsrisker ska stärkas
4. Finanssektorns bidrag till hållbarhet ska öka
5. Integriteten i EU:s finansiella system ska säkerställas och en ordnad omställning till hållbarhet övervakas
6. Internationella initiativ och standarder för finansiering av hållbar finansiering ska tas fram och EU:s partnerländer stöddas

Kommissionens externa expertplattform för hållbar finansiering, har inlett de två första konsultationerna om utveckling av taxonomin, som handlar om hur taxonomiförordningens tillämpningsområde kan utvidgas till att omfatta bl.a. [miljöskadliga verksamheter \(den så kallade bruna listan\) och sociala mål](#). GEO har varit i kontakt med regeringskansliet som gärna tar emot Göteborgs analys, men det går också att svara direkt till plattformen.

Ett samråd för de resterande fyra miljömålen förväntas öppna från slutet av juli och vara öppet till mitten av september.

EU-kommissionen har också presenterat ett [förslag om en EU-standard för gröna obligationer](#) som innebär att det införs en frivillig kvalitetsstandard för obligationer som finansierar hållbara investeringar. EU-standard för gröna obligationer (EUGBS) innebär att det fastställs en frivillig kvalitetsstandard för såväl företag som statliga emittenter som ska göra det lättare att locka hållbara investeringar. EU anser att det finns utrymme att höja miljöambitionen på marknaden för gröna obligationer. EU-standard för gröna obligationer ska fungera som ett bästa tillgängliga riktmärke för hur företag och myndigheter kan skaffa finansiering på kapitalmarknaderna för ambitiösa investeringar, men samtidigt uppfylla hårt ställda krav på hållbarhet och skydda investerarna mot grönmalning. Gröna obligationerna ska stämma överens med EU-taxonomin, och därmed minska risken för grönmalning. Eftersom det är ett förslag på förordning kommer den behandlas i Europaparlamentet och i rådet. Göteborg var tidigt ute med gröna obligationer och kan väntas ha synpunkter att framföra till EP.

Kommissionen antog nyligen den delegerade akten om den [information som finansiella och icke-finansiella företag ska lämna om hur hållbar](#) deras verksamhet är baserat på artikel 8 i EU-taxonomin. Akten innehåller närmare bestämmelser om vad, hur och i vilken form stora finansiella och icke-finansiella företag ska informera om när det gäller hur stor andel av deras verksamhet, investeringar eller utlåningsverksamhet som är i överensstämmelse med EU-taxonomin. Icke-finansiella företag måste lämna information om hur stor andel av deras omsättning, kapital och rörelsekostnader som är knuten till miljömässigt hållbar ekonomisk verksamhet såsom detta definieras i taxonomiförordningen och i den delegerade klimatakten, som formellt antogs den 4 juni 2021, samt alla framtida delegerade akter om andra miljömål. Finansinstitut, främst stora banker, kapitalförvaltare, värdepappersföretag och försäkrings-/återförsäkringsföretag måste upplysa om hur stor andel miljömässigt hållbar ekonomisk verksamhet som de finansierar eller investerar i utgör av deras totala tillgångar.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.5 Hållbar och smart mobilitet

I europeiska städer orsakas alltför många problem av transport och trafik. Frågan om hur man kan öka rörligheten och samtidigt minska trängseln, olyckorna och föroreningarna är en utmaning för alla städer i Europa. [Stadstrafik](#) står för 40% av alla koldioxidutsläpp från vägtransporter och upp till 70% av andra föroreningar från transporter. EU-kommissionen föreslår strängare krav på utsläpp av luftföroreningar från fordon med förbränningsmotorer och ser över lagstiftningen om utsläpp av

koldioxid från personbilar och lätta nyttofordon. EU-kommissionen har föreslagit en utökning av EU:s handel med utsläppsrätter till vägtransporter.

Investeringar inom forskning och innovation för mobilitet är väsentligt för att uppnå klimatneutralitet. I EU:s nya [strategi](#) för transportpolitiken betonas att digitalisering och hållbarhet för mobilitet går hand i hand. Digitalisering kommer att göra transporter mer hållbara med innovativa idéer som automatiserad rörlighet och smarta system för trafikstyrning. Andra mål som kommissionen vill nå är att mer gods bör transporteras med sjöfart och järnväg, att föroreningar ska minska och att kostnader återspeglar graden av miljöpåverkan.

Följande milstolpar för 2030 sätts i strategin:

- Minst 30 miljoner utsläppsfria fordon kommer att vara i drift på de europeiska vägarna.
- 100 europeiska städer kommer att vara klimatneutrala.
- Tidtabellsbaserad kollektivtrafik med resor på mindre än 500 km bör vara koldioxidneutrala inom EU.
- Automatiserad mobilitet kommer att användas i stor skala.
- Utsläppsfria fartyg kommer att vara klara för marknaden.

Städer är en viktig aktör för att uppnå kommissionens mål då många initiativ görs på lokal nivå. En specifik strategi för den urbana mobiliteten kommer presenteras under hösten 2021. Utvecklingen av infrastrukturen för cyklar är en viktig del då det ses som ett grönt och hållbart transportalternativ till bilen. Aktiva transportslag, som cykling, har ökat och städer har meddelat att de har uppfört 2 300 km ny cykelinfrastruktur. Detta bör, enligt EU-kommissionen fördubblas under de kommande tio åren, i riktning mot 5 000 km säkra cykelvägar. Ett samråd (EU 14–2020) om strategin öppnades under sommaren och besvarades inte av Göteborg, men staden har varit aktiv bland annat genom POLIS-nätverket. GEO har träffat kommissionens ansvariga avdelning tillsammans med representant för trafikkontoret. Ett nytt samråd (EU 17-2021) har öppnats under sommaren och skickats in för eventuellt besvarande.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.5.1 ITS-direktivet

Det sjätte flaggskeppsinitiativet i transportstrategin rör uppkopplad automatiserad multimodal mobilitet. En del av detta är att EU behöver dra nytta av smarta digitala lösningar och intelligenta transportsystem (ITS) fullt ut. Intelligenta transportsystem (ITS) innefattar bland annat webbverktyg för reseplanering för människor och gods, nulägesinformation om trafikstockningar, varningssystem mellan cyklister och bilister, system för självkörande bilar. [ITS-direktivet \(2010/40/EU\)](#) är införlivat i svensk lagstiftning. Direktivet är indelat i sex fokusområden; 1) Multimodala reseinformationstjänster. 2) Informationstjänster i realtid. 3) Vägsäkerhetsrelaterad trafikinformation. 4) Ett system för fordonspositionering vid trafikolycka knutet till larmcentral inom Europeiska unionen. 5) Informationstjänster för säkra och skyddade parkeringsplatser för lastbilar och andra fordon i kommersiell trafik. 6) Bokningstjänster för säkra och skyddade parkeringsplatser för lastbilar och andra fordon i kommersiell trafik.

ITS-systemen behöver samordnas för att öka/skapa interoperabilitet. Det övergripande målet med en uppdatering av direktivet är att öka spridningen och den operativa användningen av ITS-tjänster över

hela EU för att minska negativa effekter av vägtransporter. EU-kommissionen vill öka interoperabiliteten och gränsöverskridande användning och lösa frågor relaterade till tillgänglighet och delning av data.

EU ser en möjlighet för antagande av gemensamma specifikationer, icke-bindande åtgärder och standarder inom befintliga prioriterade områden, samt utreder möjligheten att stärka bestämmelserna om ITS-tjänsteleverantörers rättigheter och skyldigheter om rättvisa och icke-diskriminerande ITS-tjänster (till exempel för MaaS¹⁶-leverantörer av digitala tjänster), för att fastställa datamekanismer för delning och rättvis användning.

Samrådet (EU 27-2020) besvarades av trafikkontoret som också deltagit vid EU-kommissionens online-workshop om direktivets revidering genom inbjudan via GEO.

(Uppdaterat juli 2021)

1.1.5.2 Uppkopplade och automatiserade fordon (CCAM)

En annan del av det sjätte flaggskeppet i strategin är de uppkopplade och automatiserade fordonen. Kommissionen kommer att driva på forskning och innovation, eventuellt med ett nytt europeiskt partnerskap för uppkopplad, samverkande och automatiserad rörlighet som planeras inom ramen för Horisont Europa och genom andra partnerskap med inriktning på digital teknik.

Kommissionen har tagit fram förslag till "CCAM partnerskap" för att främja innovation i CCAM, vilket kräver samarbete mellan flera olika intressenter från både den privata och offentliga sektorn. År 2030 förväntas partnerskapen ha lett till öppna, användarvänliga och välintegrerade mobilitetslösningar med ökad säkerhet och minskat koldioxidavtryck. Målet är att Europa ska vara världsledande inom distribution av ansluten och automatiserad mobilitet för människor och varor.

Visionen för CCAM-partnerskapet är "nollvisionen" (mål att inte ha några dödsoffer eller svårt skadade i trafiken år 2050), minska transportutsläpp och trängsel med smidigare transporter, säkerställa inkluderande mobilitet för människor och varor och slutligen stärka konkurrenskraften för europeiska industrier för att säkerställa långsiktig tillväxt och jobb. Göteborg har genom trafikkontoret ansökt och gått med i en organisation som är tänkt att bli partnerskapet.

Regionala och lokala aktörer har en nyckelroll i CCAM för testning i riktiga trafiksituationer, för integration i mobilitetstjänster och för medborgares engagemang. I partnerskapet kommer finansiering och samarbete till projekt kunna sökas och programmet förväntas släppas framåt 2021/2022.

EU-kommissionen antog "redan" år 2016 en strategi för [samverkande intelligenta transportsystem](#) (C-ITS), vilken har beskrivits som en milstolpe för samverkande, uppkopplad och automatiserad rörlighet inom EU. Strategin syftar till att möjliggöra spridning av fordon som kommunicerar med såväl varandra som med infrastrukturen på EU:s vägar från och med år 2019. På så sätt förväntas europeiska vägar bli säkrare, energiförbrukningen minska och på längre sikt underlätta för integrering av automatiserade fordon i transportsystemet.

¹⁶ Transport som tjänst (*eng.* Mobility as a service)

Kommissionen har, tillsammans med medlemsstaterna, även arbetat fram [riktlinjer](#) för EU-godkännande av automatiserade fordon. Riktlinjerna presenterades den 9 april 2019. Typgodkännande av automatiserade fordon är nu tillåtet med ett EU-undantagsförfarande under perioden tills EU-regler har antagits.

Under 2019 lanserades en [andra upplaga](#) av riktlinjer för utveckling och implementering av trafikstrategier för hållbar urban rörlighet (Sustainable Urban Mobility Plans). Som ett tillägg till den uppdaterade versionen presenterades i juni 2019 ett särskilt [avsnitt](#) med fokus på just planering för automatiserade fordon i stadstrafik.

1.1.5.3 TEN-T-förordningen och CEF investeringar

Det transeuropeiska nätverket (TEN-T) syftar till att utveckla ett europeiskt nätverk av vägar, järnvägslinjer, inre vattenvägar, sjöfart, hamnar, flygplatser och järnvägar. Den består av två lager, det övergripande nätverket, och stomnätet (viktigaste förbindelserna borde vara färdiga före år 2030). De nuvarande allmänna riktlinjerna för utvecklingen av [TEN-T fastställdes genom förordning nr 1315/2013](#) och stöds av ett särskilt finansiellt instrument, Connecting Europe Facility (CEF). [CEF-förordningen](#) i den nya EU-budgeten är nu beslutad. Under sommaren kom beskedet att hamnens projekt Skandiaporten får 27,5 miljoner kronor inledningsvis som medfinansiering från CEF.

EU-kommissionen öppnade under 2019 utvärderingen av TEN-T-förordningen som SLK svarade på i juni samma år (samråd 4-2019). Samrådet för TEN-T blev fördröjt, men öppnades under våren 2021 (EU8-2021) och besvarades. STRING-nätverket har antagit en position. Inom STRING:s Brysselkontor-nätverk är GEO en självklar samverkanspartner för påverkansarbete och STRING-kontoren har en gemensam påverkansplan.

Förslaget som kommer under hösten förväntas innehålla nya krav på urbana noder, såsom Göteborg. Det kommer troligtvis att ställas krav på att planerna för hållbar urban mobilitet ska omfatta nya mål t.ex. om att uppnå nollutsläpp, laddmöjligheter och för noll döda i trafikolyckor.

(Uppdaterat juli 2021)

2. Hållbar samhällsutveckling (social dimension)

2.1 Den europeiska pelaren för sociala rättigheter

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter lanserades i Göteborg 2017 och innehåller tjugo principer som ska bidra till att EU har rättvisa och välfungerande arbetsmarknader. Dessa principer är fördelade på tre områden:

- [Lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden](#)
- [Rättvisa arbetsvillkor](#)
- [Social trygghet och inkludering](#)

I april 2021 presenterade EU-kommissionen en [handlingsplan för den sociala pelaren](#), som ska bidra till implementeringen av dessa 20 principer. Handlingsplanen utgår ifrån följande tre prioriteringar: fler och bättre jobb; kompetenser och jämlikhet; socialt skydd och social inkludering. Planen innehåller också konkreta åtgärder på det sociala området såsom barngarantin; initiativ för mikromeriter; lagstiftande initiativ för att minska könsbaserat våld samt skapandet av den europeiska plattformen för att motverka hemlöshet.

I maj 2021 träffades EU-ländernas ledare, EU-institutionerna, arbetsmarknadens parter och företrädare för det civila samhället i Porto för att understryka och stärka åtagandet om att genomföra den sociala pelaren. Vid toppmötet skrev medlemsstaternas stats- och regeringsledare under Portoförklaringen för att förnya sitt åtagande till ett socialt rättvist Europa och belysa vikten av EU:s sociala dimension.

Genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter är ett ansvar som delas av EU-institutionerna, nationella, regionala och lokala myndigheter, arbetsmarknadens parter och civilsamhället. EU-initiativ tagna under den sociala pelaren är sällan lagstiftande eller bindande utan bygger på rekommendationer och att gemensamt arbeta gentemot de utsatta målen.

(uppdaterad juli 2021)

2.1.1 Kompetensförsörjningsagendan och den europeiska ungdomsgarantin

Dagens arbetsmarknad står inför utmaningar så som digitalisering, en åldrande befolkning och behov av klimatomställning, som ställer krav på kompetensförsörjning. EU står därmed inför kompetensluckor och mismatchningar på arbetsmarknaden till följd av dessa framtida utmaningar.

[Den uppdaterade kompetensförsörjningsagendan](#) för hållbar konkurrenskraft, social rättvisa och motståndskraft presenterades i juli 2020. Initiativet ska förverkliga den första principen i den europeiska sociala pelaren: rätten till utbildning och livslångt lärande. Strategin innehåller kvantitativa målsättningar att uppnå inom 5 år för upplärande och omskolning samt tolv åtgärder för att stärka unionens kompetensutveckling; däribland lanserandet av [Europass plattformen](#), ett [initiativ för individuella utbildningskonton](#), och fokus på kompetenser som behövs för att klara av den gröna och digitala omställningen. Utav dessa tolv åtgärder har nio presenterats och de resterande tre förväntas presenteras innan slutet på år 2021.

Göteborgs stad besvarade samråden EU 11-2021 Mikromeriter – större möjligheter till livslångt lärande och jobb och EU 12-2021 Kompetensutveckling – individuella utbildningskonton för lättare tillgång till vuxenutbildning, som båda är initiativ under kompetensförsörjningsagendan. EU-kommissionen förväntas presentera dessa initiativ under det fjärde kvartalet 2021. Göteborg ställer sig positiv till förslaget att etablera ett EU-system för mikromeriter då det bland annat gör "det enklare för arbetsgivare och utbildningsanordnare att förstå studerandes och arbetstagares kompetenser och färdigheter". När det gäller individuella utbildningskonton anser Göteborg inte att initiativet adresserar de problem som det ämnar adressera - så som att ta itu med den tidsbrist som påverkar deltagandet i utbildning. Detta innebär dock inte att Göteborg inte ser ett visst mervärde i initiativet som t.ex. en ökad överförbarhet och erkännande av utbildningsresultat mellan EU:s medlemsstater.

I och med kompetensförhöjningsagendan har EU åtagit sig att även finansiellt stötta medlemsländernas kompetensförhöjandeinsatser som bidrar till att uppnå målen i kompetensagendan. Detta görs genom öronmärkta medel i huvudsakligen ESF+, ERASMUS och InvestEU-fonderna.

Arbetslöshetsnivån i EU har stigit sedan pandemiutbrottet i februari 2020 och ligger enligt siffror från Eurostat maj 2021 på 7,3%, och 17,3% bland ungdomar. Under samma period låg arbetslösheten i Göteborg enligt BRG på samma nivå som EU-genomsnittet (7,3%), därmed under både Stockholm

(7,8%) och Sverige genomsnittet (8,1%). Genom en [rekommendation](#) år 2013 introducerade ministerrådet den europeiska ungdomsgarantin. Syftet med garantin är att minska ungdomsarbetslösheten i EU genom att säkerställa att ungdomar mellan 15-25 år inom fyra månader av arbetslöshet/avklarad grundutbildning blir erbjudanden anställning, fortsatt utbildning, lärlingsplats eller praktikplats.

I sina [politiska riktlinjer](#) för sin mandatperiod 2019-2024 meddelade kommissionsordförande Ursula von der Leyen att hon avser omvandla ungdomsgarantin till ett permanent instrument för att motverka ungdomsarbetslöshet. Kommissionen har föreslagit betydande möjligheter till EU-finansiering för ungdomssysselsättning genom t.ex. ESF+. Paketet för stöd till [ungdomssysselsättning](#) presenterades i juli 2020 och består av fyra områden:

- Förstärkning av ungdomsgarantin och ökning av möjligheterna att nå utsatta ungdomar
- Skapa modernare, attraktivare, flexibla och mer anpassade system för den digitala och gröna ekonomin
- Stärkta insatser för lärlingsutbildningar
- Stimulansåtgärder för nyanställningar och startbidrag på kort sikt, samt kapacitetsuppbyggnad, nätverk för unga entreprenörer och företagsinterna utbildningscentrum på medellång sikt

[Den förstärkta ungdomsgarantin](#) presenterades även den i juli 2020 vilket utökade målgruppen för ungdomsgarantin till att inkludera ungdomar upp till 29 års ålder istället för enbart upp till 25 års ålder och ska specifikt rikta sig till ungdomar utan utbildning. EU-medel för att finansiera arbetet med ungdomsgarantin har tillgängliggjorts genom både EU:s långtidsbudget och återhämtningsfonden.

Alla medlemsstater har åtagit sig att upprätthålla den förstärkta ungdomsgarantin, och Europaparlamentet uttryckte genom [en resolution i oktober 2020](#) sitt stöd för den förstärkta garantin samt fördömde obetalade praktik- och lärlingstjänster. Europaparlamentet vill även förstärka garantin ytterligare genom att göra dess rekommendationer bindande.

(Uppdaterat juli 2021)

2.1.2 Konsumentagendan

Under de senaste femtio åren har EU infört åtgärder och regler för en mycket hög skyddsnivå och starka rättigheter för konsumenter. [Den nya strategin för konsumentpolitiken](#) publicerades i november 2020 och täcker åren 2020-2025. Strategin visar hur konsumenters rättigheter kan främjas samtidigt som både konsumentskyddet och motståndskraften stärks både under och efter pandemin.

Strategin innehåller prioriteringar och nyckelåtgärder som ska vidtas under de kommande fem åren tillsammans med EU-länderna på europeisk och nationell nivå. Det gäller t.ex. ett nytt lagstiftningsförslag som ska ge konsumenterna bättre information om hållbarhet, och anpassning av den befintliga lagstiftningen till den digitala omställningen.

Inför utformandet av denna strategi utlyste EU-kommissionen ett samråd (EU 13-2020 Konsumentpolitik – mer konsumentmakt i den gröna omställningen) som Göteborgs Konsument- och medborgarservice svarade på. Göteborg betonade därigenom att de tre viktigaste prioriteringarna i framtidens konsumentpolitik var bättre stöd för konsumenter för hållbarare och miljövänligare konsumtion, skydda sårbara konsumenter, och förstärkt tillgång till rättslig prövning för konsumenter.

Den nya konsumentagendan kompletterar även andra EU-initiativ såsom [den gröna given](#) och [handlingsplanen för cirkulär ekonomi](#).

(Uppdaterat juli 2021)

2.1.3 Den europeiska planeringsterminen och landrapporten i ljuset av Coronakrisen

I juni 2021 presenterades den europeiska planeringsterminens vårpaket. Vårpaketet brukar normalt sätt innehålla Sveriges landrapport och våra landspecifika rekommendationer, men i år har planeringsterminen tillfälligt anpassats för att samordna unionens återhämtning och motståndskraft till följd av COVID-pandemin. Därför publicerades varken en landrapport eller specifika landsrekommendationer. Istället har EU-kommissionen kommenterat den nationella återhämtningsplanen som Sverige skickat in.

Trots den tillfälliga avvikelsen i vårpaketet så kommenterade EU-kommissionen fortfarande kort de makroekonomiska obalanser i Sverige som oroar EU. Tillsammans med nio andra medlemsstater har Sverige flaggats som problematisk då EU-kommissionen identifierat obalanser som relaterar till bostadsmarknaden; kvarstående höga bostadspriser och ökande hushållsskulder. Sverige har även under tidigare år kritiserats för liknande obalanser genom planeringsterminen.

Även om utformandet av den europeiska planeringsterminen och landrapporten för Sverige ligger på nationell nivå är den intressant för Göteborg att bevaka och föra dialog kring eftersom dessa påverkar strukturfondernas inriktning, och således påverkar vilka projekt Göteborg kan söka finansiering för.

(Uppdaterad juli 2021)

2.2 Medborgerliga fri- och rättigheter

Under sitt tal till unionen 2020 uttryckte EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen sin ambition att göra EU till en jämlikhetsunion - där alla medborgare oavsett kön, ålder, etnicitet, funktionsvariation, religion eller sexuell läggning ska ha samma möjligheter. Denna ambition ökade även i hennes [politiska riktlinjer 2019-2024](#) och i skapandet av [en kommissionärspost för jämställdhet](#).

Med utgångspunkt i [den sociala pelarens 20 principer](#) har EU-kommissionen presenterat ett antal initiativ och målsättningar som ämnar att samordna medlemsländerna när det gäller utvecklandet av medborgliga fri- och rättigheter. Genom att bidra med lokal kunskap från våra verksamheter, samt integrera EU-mål i våra egna handlingsplaner så bidrar Göteborg till att bygga ett socialt rättvist Europa samtidigt som vi skapar en bättre vardag för alla göteborgare.

De mest relevanta initiativen på området medborgerliga fri- och rättigheter för Göteborgs stad beskrivs här nedan.

2.2.1 Den europeiska barngarantin

År 2015 [efterfrågade](#) Europaparlamentet en europeisk barngaranti med syfte att säkerställa att alla barn i Europa, som lever i risk för fattigdom och social exkludering, ska ha tillgång till:

- sjukvård, omsorg och utbildning tidigt under barndomen
- utbildning inklusive skolbaserade aktiviteter
- acceptabel bostad

- möjligheter att få tillräckligt med näring

Dessa fem rättigheter antogs i ministerrådet som även antog barngarantin i juni 2021.

Den nya europeiska barngaranti lanserades i slutet av mars 2021 och är ett viktigt instrument i EU-strategin för barnets rättigheter, som lanserades i samband med barngarantin. Barngarantin är en konkret leverans på [handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter](#) och kompletterar [EU:s strategi för barnets rättigheter \(2021-2024\)](#) som Göteborg kommenterade genom det utlysta samrådet EU 25-2020 där Göteborg uttryckte en önskan av förstärkt samarbete och samordning mellan medlemsstater på EU-nivå.

EU kommer att övervaka hur medlemsstaterna följer strategin genom den europeiska planeringsterminen. Vikten av barngarantin betonades även då bekämpandet av barnfattigdom var ett av de förnyade åtagandena som medlemsstaterna skrev under via [Portoförklaringen](#) i maj 2021.

(Uppdaterat juli 2021)

2.2.2 Jämställdhetsstrategi och strategi för att motverka det könsbaserade våldet

När kommissionsordförande Ursula von der Leyen tillträdde tillsatte hon EU:s första kommissionär för jämställdhet – Helena Dalli som fick i uppgift att snarast möjligt presentera en europeisk jämställdhetsstrategi.

Att verka för jämställdhet och motverka våld i nära relationer går i linje med Göteborgs Stads styrande dokument så som Göteborgs Stads [plan för Jämställdhet 2019 – 2023](#) och för [En jämlik stad 2012-2026](#). Göteborg framförde att identifiering av hederskontexten som en väsentlig aspekt som behöver beaktas i såväl jämställdhetsdiskussionen, som gällande mänskliga rättigheter och barns rättigheter i sina kommentarer på EU-kommissionens färdplan inför utformandet av jämställdhetsstrategin. GEO framförde också stadens synpunkter till Regionkommitténs råd för sociala frågor (SEDEC) samt Europaparlamentets utredningstjänst (EPRS).

Den [europeiska jämställdhetsstrategin 2020–2025](#), som presenterades den 5 mars 2020, lyfte det hedersrelaterade våldet som en särskild form av skadlig handling. Kommissionen kommer under det fjärde kvartalet 2022 presentera [en färdplan med rekommendationer](#) efter dialog med experter och civilorganisationer för hur EU ska kunna förebygga skadliga sedvänjor mot kvinnor och flickor så som hedersrelaterat våld.

GEO arrangerade även ett webinarium den 27 maj 2020 på temat jämställdhet och hedersrelaterat våld och förtryck för att uppmärksamma Göteborgs Stads arbete med frågan som lokal offentlig aktör. Under seminariet visades ett stort intresse för stadens arbete, från såväl EU-parlamentariker och europeiska städer som civilorganisationer från andra delar av Europa.

EU-kommissionen förväntas presentera sitt förslag för att bekämpa könsbaserat våld i EU under det fjärde kvartalet 2021. Ett [samråd för kontroll av lagstiftningens ändamålsenlighet](#) och ett samråd för att [skydda offren och bestraffa förövarna](#) öppnade, efter att ha försenats. Göteborg svarade på dessa samråd (EU 06-2021 och EU 07-2021) där Göteborg bland annat påpekade att fler åtgärder på EU-nivå för att förbättra tillgången till rättvisa i fall relaterade till könsbaserat våld kan förbättra situationen för de utsatta. Göteborg lyfte även fram problematiken med destruktiva maskulinitetsnormer, informationsbrister/bristande stödåtgärder för HBTQ-personer/personer med

funktionsnedsättning, och behovet av kompetensförhöjande insatser kring hedersrelaterat våld. EU-kommissionens slutgiltiga förslag förväntas presenteras i kvartal 4 2021.

(Uppdaterat juli 2021)

2.2.3 Strategin för personer i behov av funktionsstöd

Den sjuttonde principen av den sociala pelarens principer är ”inkludering av personer med funktionsnedsättning”. Under de senaste tio åren har stödet till personer med funktionsnedsättning funnits med på EU:s dagordning i och med [EU:s handikappsstrategi 2010–2020](#). Detta har lett till förbättringar i frågor om bl.a. tillgänglighet, medvetandegörande, utbildning, socialt skydd och hälsa.

Personer med funktionsnedsättning löper dock fortfarande högre risk för arbetslöshet, att leva i social utsatthet och fattigdom samt att vara socialt exkluderade. Personer i behov av funktionsstöd har också begränsad tillgång till inkluderande och kvalitetssäkrad utbildning; hälso- och sjukvårdsåtgärder; tillgängliga miljöer; och nyttjandet av den fria rörligheten inom EU:s gränser.

I mars 2021 presenterade EU-kommissionen sin nya [strategi för personer med funktionsnedsättning 2021-2030](#) som bygger på den tidigare handikapp-strategin. Den nya strategin tar hänsyn till de olika typer av funktionsnedsättning som innebär varaktiga fysiska, psykiska, intellektuella eller sensoriska funktionsnedsättningar. GEO och förvaltningen för funktionsstöd försökte tillsammans få Vårt Göteborg att skriva om den nya EU-strategin och stadens egna program för [full delaktighet för personer med funktionsnedsättning](#) som går i linje med den nya EU-strategin. Vårt Göteborg valde att avstå.

Strategin är en del av EU:s genomförande av FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och kommer även att ta hänsyn till åtagandena i FN-konventionen. Huvudsyftet med den nya strategin är att fortsätta EU:s inkluderingsarbete av personer med funktionsnedsättning. Strategin är inte av lagstiftande natur utan samordnande rekommendation.

EU-kommissionen har även under juli 2021 öppnat [samrådet EU 18-2021](#) som ska utvärdera direktivet om webbtillgänglighet med fokus på tillgång till webben och digitalt innehåll för personer med funktionsnedsättning.

(uppdaterad juli 2021)

2.2.4 Grönbok om åldrande

EU har en åldrande befolkning vilket medför både nya utmaningar och möjligheter för vårt samhälle. EU-kommissionen publicerade därför under våren därför [en grönbok om åldrande](#) för att identifiera framtidens viktiga äldre frågor, diskutera de sociala och ekonomiska effekterna av en åldrande befolkningen, och reflektera över hur dessa demografiska förändringar kommer att påverka sammanhållningen i våra samhällen.

Inför grönbokens lansering öppnades [samrådet EU 03-2021 om den åldrande befolkningen](#) i EU som Göteborgs Äldre- samt vård och omsorgsförvaltningen besvarade. I sitt svar refererar Göteborg ofta till [Socialutskottets utlåtande 2020/21:SoU35](#) som betonar ”att det är avgörande att fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsländerna respekteras” och [betänkandet SOU 2020:69](#) från delegationen för Senior Arbetskraft. Utöver dessa referat poängterar Göteborg ojämlikheterna mellan män och kvinnors pensioner och sin villighet att dela med sig av Göteborgsinitiativ för äldre på mobilitetsområdet t.ex. flexlinjen.

Grönboken ska inleda den breda diskussionen som EU-kommissionen vill föra kring den långsiktiga effekten av att främja aktivt åldrande, framförallt när det kommer till omsorg och pensioner, men även hur unionen kan bli bättre på att främja aktivt åldrande.

I grönboken finns en livscykelstrategi, som återspeglar åldrandets påverkan på alla generationer och i alla skeden av livet. Vikten av att hitta rätt balans mellan hållbara lösningar för våra välfärdssystem och stärka rättvisan mellan generationerna betonas. Det är i synnerhet två begrepp som identifieras genom grönboken som viktiga för att möjliggöra ett blomstrande åldrande samhälle – ett hälsosamt och aktivt åldrande samt det livslånga lärandet.

(uppdaterad juli 2021)

2.2.5 Handlingsplan för integration och inkludering

Integration och inkludering är en utmaning vars huvudsakliga ansvar för åtgärder ligger på medlemsstaterna. EU har emellertid ett aktivt intresse för att stötta och samordna integration som en gemensam utmaning. EU-kommissionen publicerade [en handlingsplan för integration och inkludering 2021-2027](#) som bygger på och breddar den tidigare handlingsplanen för integration från 2016. Den nya handlingsplanen omfattar både migranter och EU-medborgare med invandrarbakgrund, där den tidigare handlingsplanen enbart omfattade tredjelandsmedborgare.

Den nya handlingsplanen betonar också att integration och inkludering är en dubbelriktad process. Detta innebär att ansvaret för lyckad integration ligger både på individen och samhället. Migranter och EU-medborgare med invandrarbakgrund ska erbjudas hjälp att integrera och i gengäld aktivt engagera sig i processen. Handlingsplanen har samma fyra fokus områden som 2016-års handlingsplan, nämligen utbildning, sysselsättning, hälsa och boende.

Inför utformandet av den nya handlingsplanen utlyste EU-kommissionen ett öppet samråd (EU 19-2020 om integration och inkludering av migranter och personer med migrantbakgrund) som Göteborg valde att inte delta i.

Den nya integrationshandlingsplanen lägger fokus på att förbättra invandrares demokratiska deltagande, att inkludera kvinnor, att skapa ett närmare samarbete med regionala och lokala myndigheter och att lägga fokus på långsiktig integration, bland annat genom finansiering. Genom Göteborgs Integrationscentrum stöttar Göteborg sina nyanlända medborgare i sin integrationsprocess och poängterar att alla nya anlända är olika och därmed möter olika utmaningar. Göteborg fokuserar t.ex. redan på att integrera kvinnor genom [pilotprojektet Kvinnokompassen](#).

(uppdaterad juli 2021)

3 Innovation och digitalisering

I kommissionens meddelande [Att forma EU:s digitala framtid](#) utformas den övergripande strategin för unionens digitaliseringspolitik. I strategin presenteras insatser inom tre grundpelare som kommissionen kommer att fokusera på under de kommande fem åren: 1) teknik som fungerar för människorna, 2) en rättvis och konkurrenskraftig ekonomi och 3) ett öppet, demokratiskt och hållbart samhälle.

3.1 Artificiell intelligens

Den 19 februari 2020 lanserade EU-kommissionen en vitbok ["Om Artificiell Intelligens – En europeisk strategi en EU-strategi för spetskompetens och förtroende"](#) som innehöll förslag till att möjliggöra en

tillförlitlig och säker utveckling av AI med respekt för medborgarnas rättigheter. Målet är öka förståelsen av AI och hantera riskerna med användningen av teknologin. Vitbokens syfte är att presentera politiska tillvägagångssätt för hur EU ska uppnå målen. Vitboken bygger på två huvudsakliga aspekter.

- 1) Det politiska ramverket och redogör för åtgärder som ska samordna insatser på europeisk, nationell och regional/lokal nivå. Syftet med ramverket är att mobilisera resurser för att uppnå ett ekosystem av spetskompetens som kan skapa incitament för att anta lösningar baserad på AI-teknologi. Åtgärder:
 - att i slutet av 2020 anta en ny version av den [samordnande planen för AI](#).
 - att främja etablerandet av test- och excellensmiljöer för AI i Europa.
 - att stötta universitet och institutioner att attrahera forskare och professorer samt erbjuda världsledande mastersprogram för AI.
 - att etablera minst en europeisk digital innovationshubb per medlemsstat med hög specialisering mot AI samt att tillgängliggöra riskkapital för AI-utveckling via den europeiska investeringsfonden.
 - att inrätta ett offentligt-privat partnerskap för AI, data och robotik.
 - att förbereda ett "Adopt AI-programme" som kommer att stötta den offentliga sektorn i upphandling av AI-system.
- 2) Framtida [regelverket för AI](#) i Europa måste följa EU:s regler, grundläggande rättigheter och konsumenträttigheter. Regelverket bör fokusera på hur vi ska minimera riskerna för potentiell skada.

För att stimulera investeringar avsätter EU resurser från programmet [Digitala Europa](#), [Horisont Europa](#). Utöver en generell satsning på AI hos företag och offentliga sektorn vill kommissionen stödja energieffektiv teknologi och infrastruktur för att göra AI mer hållbart ur miljösynpunkt.

För kommuner och regioner kommer AI vara en betydelsefull faktor för att kunna utveckla välfärden. Den 17 december 2019 fick [BRG](#) i uppdrag av Göteborg Stadshus AB att utreda vilken roll Göteborgs stad kan ta i utvecklingen av AI, delvis genom det nationella AI-centret på Lindholmen. En av åtgärderna som föreslogs var att aktivera Göteborgs stad genom ett medlemskap i AI-centret och genom en gemensam samordningsgrupp. Göteborg är nu medlem.

En [europeisk AI-allians](#), som inkluderar företag, konsumentorganisationer, fackföreningar och andra företrädare för det civila samhället är sedan juni 2019 öppet för registrering. AI-alliansen ska samla erfarenheter, utbyta åsikter och utveckla gemensamma åtgärder för att uppmuntra utvecklingen av AI.

3.2 Datadelning för innovation och skydd för databaser

[EU-strategin för data](#) utgör ett led i den övergripande europeiska digitala strategin. Det blir många strategier, men hur som helst menar EU-kommissionen i datastrategin att hur tillgången till data organiseras kommer vara avgörande för Europas framtida innovationsförmåga. Eftersom ett litet antal stora teknikföretag för närvarande innehar en stor del av världens data finns det enorma möjligheter för Europa framöver. Snabbt ökande datamängder kommer att genereras under de närmaste åren och lagringen flyttas från molntjänster till gränsheter. EU kan bygga vidare på en stark rättslig ram – när det gäller dataskydd, grundläggande rättigheter, säkerhet och IT-säkerhet, den inre marknaden och en hög grad av sammankoppling inom offentliga tjänster.

Under sommaren 2021 öppnade ett [samråd om datalagen och rättsligt skydd för databaser](#) som GEO skickat in för eventuellt besvarande (EU21-2021). Syftet med initiativet är bland annat att myndigheter bör ha rätt att fatta bättre beslut på grundval av insikter från icke-personliga data. Data bör vara allmänt tillgängliga, oavsett om det rör sig om den offentliga sektorn eller privatpersoner, nystartade företag eller storföretag. EU vill att initiativet ska öka möjligheten att utveckla nya produkter och tjänster och att den leder till produktivitetsvinster och ökad resurseffektivitet för företagen samt bättre offentliga tjänster. Det kan till exempel bidra till att utveckla individualiserad behandling för patienter, förbättra rörligheten för pendlare eller bidra till att göra Europa till den första klimatneutrala kontinenten senast 2050.

(Uppdaterat juli 2021)

3.3 Driftskompatibla digitala offentliga tjänster

Inom den digitala omställningen behövs digitala lösningar i samhället, vilket pandemin drivit på ytterligare. Digitaliseringen av offentlig sektor bidrar till att spara tid, minska kostnaderna, öka insynen och förbättra både kvaliteten på data och tillhandahållandet av de offentliga tjänsterna. EU-kommissionen utreder om europeisk interoperabilitet bör bli obligatorisk. En EU-standard skulle möjliggöra gränslösa dataflöden och tjänster i den offentliga sektorn. I nuläget är det [en icke-bindande regel](#).

EU-kommissionen har lovat att man senast 2021 ska stärka interoperabiliteten för att säkerställa samordning och gemensamma standarder för säkra och gränslösa dataflöden och tjänster från den offentliga sektorn. Sedan 2010 har den europeiska interoperabilitetsramen fungerat som referens i och utanför unionen. Den har också legat till grund för de flesta nationella interoperabilitetsramarna (NIF) och strategierna. Under våren 2021 genomfördes ett samråd (EU5-2021) som Göteborg besvarade. Göteborg svarade att man vill se ett direktiv, dvs. bindande lag men med utrymme för nationell anpassning, på området och att offentlig administration behöver guidning i hur man kan öka interoperabiliteten.

Göteborgs Stads påverkansagenda anger att "Det kommunala perspektivet och kommunala behoven ska i högre grad styra regeringens och EU:s fortsatta digitaliseringsarbete. Ett moderniserat och harmoniserat regelverk respektive översyn av lagstiftning krävs. Det sker en nationell uppföljning av kommunernas och regionernas digitalisering med fokus på användarnas behov, för att skapa förutsättningar för bättre kommunal service genom ökad systemintegration mellan kommuner och regioner. Därmed skapas förutsättningar för att etablera mer sammanhållna tjänster samt system som blir mer kostnadseffektiva. På sikt bör den nationella nivån verka för en EU-övergripande driftkompatibilitet." "På sikt" kan bli försent eftersom EU ser över driftkompatibilitet nu. Ett förslag väntas under hösten 2021.

Det europeiska [initiativet för molnbaserade tjänster](#), EU:s [handlingsplan för e-förvaltning](#) och initiativet om en [gemensam digital ingång](#), är alla starkt länkade till driftskompatibiliteten.